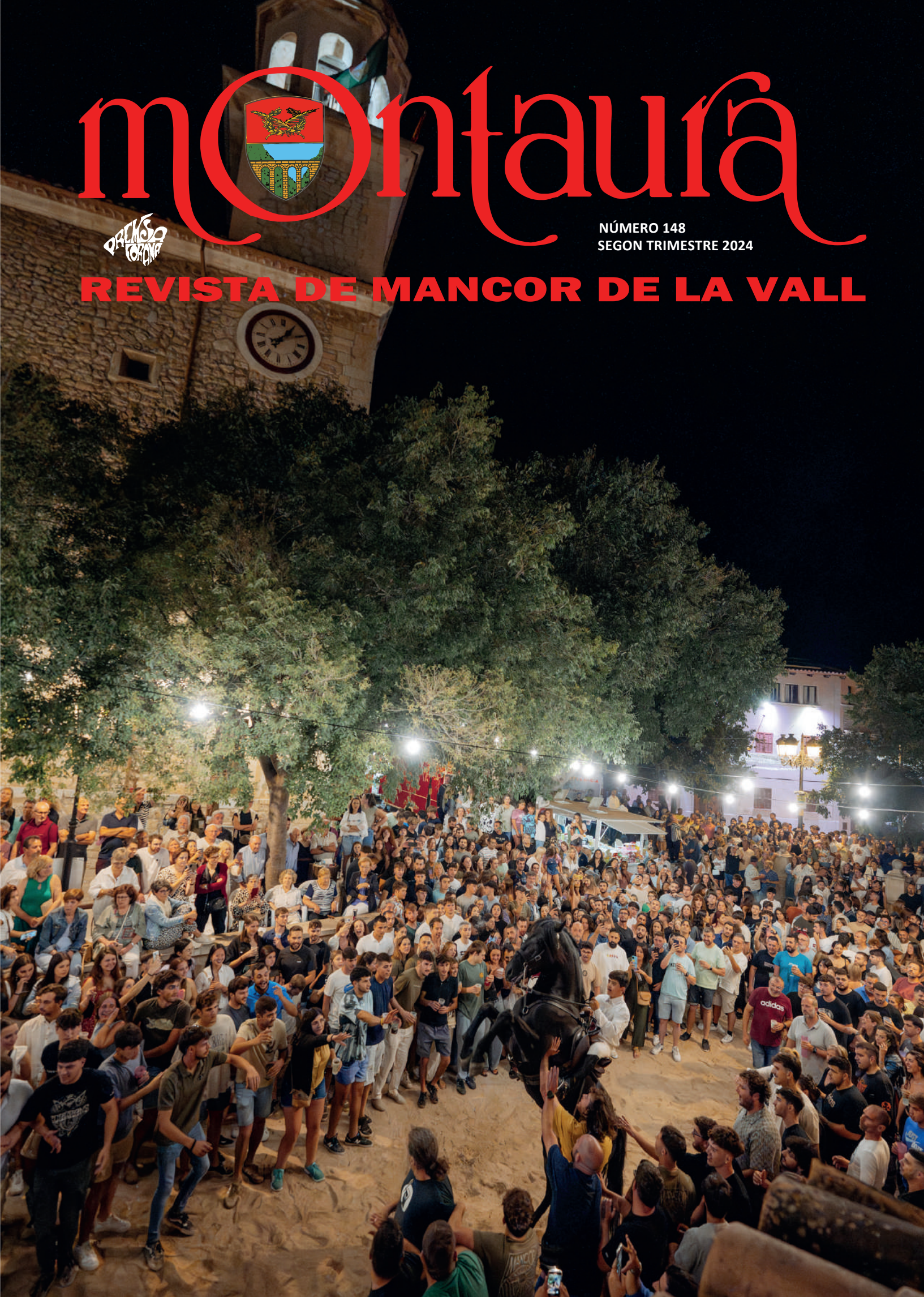

mOntaurà

DAKISO
TORONA

NÚMERO 148
SEGON TRIMESTRE 2024

REVISTA DE MANCOR DE LA VALL

Í N D E X

	Pag.
Crònica	3
Ajuntament informa	13
Ara ha fet vint anys	17
Festa pagesa	18
Biblioteca Municipal.....	20
De tu a tu	23
De tot un poc	25
Delegació OCB	29
Entrevista	30
EI Montaura	39
Amics de la 3 ^r Edat	42
Arrels	44
Junta Local Aecc	47
CEIP. Montaura	49
CE Montaura	51
Racó infús	52
Cuina sana (sense greix)	55
Per recordar	56

Coberta: Moguda Mancorina

Foto aportada per Jaume Grau

Fotografies:

Joana Maria Alba i Ajuntament de Mancor de la Vall

Edita:

Ajuntament de Mancor de la Vall
Plaça Ajuntament, 1 – 07312

Correu electrònic:

montaurarevista@gmail.com

Depòsit legal: PM 3-1988

Impremta GOYA

Cristòfol Colom, 8a - 07360 – Lloseta
Tl. 971 51 41 42

Editorial

Estimats mancorins i mancorines,
Tot just hem acabat de celebrar les nostres festes de Sant Joan, ben concorrides.

El paperí , que s'ha banyat un any més com ja és tradició (i enguany amb terra roja!) , ha aguantat fins al final.

El "sus" el va donar el pregó de festes enguany a càrrec d'una entitat molt estimada al poble: el C. E. Montaura. A partir d'aquí hem tingut ballades populars i tradicionals, verbenes vàries, nombrosos esdeveniments esportius i lúdics, jocs infantils, ruta de tapes, sopar popular, concert dels petits artistes locals, colcades dels cavalls menorquins amb nombrós públic, els nostres gegants i cavallets, etc. i un fi de festes amb foc i fum a càrrec dels dimonis i focs artificials.

Que visca Sant Joan, molts d'anys a tots i l'any que ve més i millor.

Bon estiu a tothom.

telèfons d'interès

Ajuntament	971 501 776	Farmàcia	971 501 037
Ambulàncies	971 204 111	Funerària	971 880 440
Ambulatori antic	971 502 804	Guàrdia Civil	971 501 450
Biblioteca	971 883 518	G. Civil tràfic - Inca	971 883 000
Bombers	971 500 080	G. Civil urgències	062
Bombers urgències	085	Hosp. Comarcal d'Inca	971 888 500
Santa Lúcia	971 501 877	Hosp. Son Espases	871 205 000
Centre de dia	971 870 961	Parroq. S. Joan Baptista	971 501 828
Centre Salut - Inca	971 502 634	Polícia Local	687 526 362
Centre Sanitari	971 504 865	Poliesportiu Municipal	971 880 979
Cita Prèvia metge	902 079 079	Punt Informació Juvenil	971 883 518
Col·legi Públic Montaura	971 505 991	Radio taxi Inca	971 881 020
EPI Montaura	971 870 725	Urgències mèdiques	061

TELÈFON D'EMERGÈNCIA 112

ABRIL

Dia 1, dilluns de Pasqua, se celebrà el Pancaritat de Santa Llúcia i també se celebraren els actes de commemoració del 99è aniversari del nostre municipi. El dia començà amb la posada de banderes,

repicada de campanes i amollada de coets. Es va fer la processó de la mare de Déu de Pasqua des de la plaça de l'església fins a Santa Llúcia. Allà se celebrà la missa. En acabar hi va haver crespells i vi dolç oferit per les monges. Hi va haver ludoteca infantil, ball dels Cavallets i plantada dels Gegants.

Molta gent es va reunir per fer un bon arròs. L'Ajuntament va donar la beguda a tothom que es va apuntar. En acabar de dinar es va fer la lectura del manifest de 99è aniversari de l'Ajuntament propi. Com cada any l'Agrupació Festa Pagesa va ballar i convidar els presents a afegir-se a la ballada.

La festa va seguir als carrers i bars del poble amb el concert del Grup Lola's i les actuacions dels Dj Jonny Pub i Dj Skalas.

A partir d'aquest dia es torna a l'horari d'estiu del parc verd.

Dia 2 és el 99è aniversari del nostre municipi des que s'aconseguí la independència municipal de Selva el dia 2 d'abril de 1925. Molts d'anys!

Aquest dia es publica a premsa "La Part Forana Mallorquina revitaliza sus "Pancaritats" On es pot llegir "Por su parte, Mancor de la Vall vivió ayer un pancaritat un tanto especial... Se le unieron los de la celebración del 99 aniversario de la independencia del municipio... Se concentraron unas 600 personas para disfrutar de la comida"

També es publica "Lunes de Pascua. Así han vivido los "pancaritats" varios pueblos de Mallorca. Las tradicionales romerías marcan el lunes festivo en localidades como Muro, Selva, Caimari, Andratx o Mancor".

Dia 3 l'Ajuntament informa de què s'han publicat les convocatòries de subvencions per preservar el paisatge cultural de la Serra de Tramuntana tant per ajuntaments com per a particulars..

Dia 4 va morir Damiana Seguí Amengual, de Can Tonet, als 95 anys. Enviam el condol als seus familiars. Aquest dia s'informa de què l'associació Silvestre Mancor du a terme durant 3 dies una campanya de castració de felins amb un total de 14 castracions. Gràcies a la seva tasca es controlen les poblacions dins el nucli urbà.

Dia 8 l'Ajuntament informa de què gràcies a la subvenció del Consorci Serra de Tramuntana amb un import de 20.000 €, ha restaurat un tram del camí de Massanella a Caimari.

Dia 10 va morir Petra Morro Fontanet, de cas Garriguer, als 89 anys. Enviam el condol a la seva família.

Aquest dia es tallaren a la circulació diferents carrers per tal de poder podar els arbres.

Es va publicar a premsa “Clara Fontanet: ”Nos pasamos la vida intentando gustar, pero yo reivindico no ser nadie”.

Dia 13 es va fer la primera sortida familiar a Coves&dinos. Visitaren les Coves dels Hams i després caminaren entre més de 100 dinosaures. Organitzat per l'Ajuntament. S'ho passaren la mar de bé.

Aquest dia s'informa de què s'han instal·lat 10 papereres de tres fraccions dins el poble. Són únicament per a llançar-hi residus esporàdics o bosses amb els excrements de mascotes.

Es fan activitats per a la gent gran del Taller de Memòria al teatre. El grup d'Inca ha vingut a passa el dia i gaudir amb el grup de Mancor. Han fet un Cine Fòrum amb la pel·lícula francesa Intocable (2011)

dirigida per Olivier Nakache i Éric Toledano. La jornada ha acabat amb un dinar de germanor.

Dia 14 va morir Pedro Casillas Barrantes als 86 anys. Enviam el condol a la seva família.

A partir de dia 15 es prohibeix cremar en terreny forestal a 50 metres de proximitat, també a àrees recreatives. S'avança l'època de perill alt d'incendis forestals.

Dia 20 es va fer la fira del Llibre per celebrar Sant Jordi a la plaça de l'Església. Hi va haver el contacontes “El cavalleret Jordi” a càrrec de Conte Contat, venda de llibres a càrrec de la llibreria Espirafocs i Associació Silvestre, venda de roses per sa Canaleta. Activitats com sa Ludo d'En David, pintacares i taller de roses ensucrades. Els usuaris i les treballadores del Centre de Dia feren punts de llibre. Moltes gràcies a totes i tots els que feis possible aquesta fira.

Aquest dia era el darrer per apuntar-se al Bibliotrivial Sant Jordi 2024.

MONTAURA

Dia 21 es va fer una excursió des d'Esporles a Fita del Ram, Ermita de Maristella i tornada a Esporles. Passaren un bon dia.

Aquest dia se celebrà a Pollença la XIX trobada de la federació de música i ball mallorquí. L'associació Festa Pagesa hi va participar i gaudir de rutes pel poble, balls pels més menuts, arròs brut. Acabant amb una ballada popular a càrrec d'Aires de la Cala (amfitrions) i Ballugall.

Aquest cap de setmana es va celebrar la prova de ciclisme màster que es va dividir en quatre etapes: el divendres a Campos; el dissabte dematí crono a la Colònia de Sant Jordi; el capvespre a Porreres i diumenge a Felanitx, acabant a Sant Salvador. El Club ciclista Mancor de la Vall hi va participar amb molt bons resultats. General: Jaume Moncadas. Màster 40: Jaume Moncadas. Màster 50: Paco Calzada. Màster 60: Jaume Font. General equips. Enhorabona!

Dia 22 s'obri el termini per a la preinscripció pel curs 2024/2024 a l'escoleta El Montaura i acaba dia 3 de maig. Per infants nascuts en el 2022, 2023 i 2024.

Dia 24 es va fer una reunió a la Sala de Plens de l'Ajuntament per explicar què és l'Autoconsum compartit a Mancor de la Vall. Pel qui vulgui consumir energia solar s'explicaren els avantatges de l'autoconsum compartit i com apuntar-s'hi. Es posa l'energia solar a l'abast de tothom.

Dia 23 s'informa de què, gràcies al programa SOIB Jove: Qualificats-Entitats Locals 2024, s'ha obert la convocatòria per cobrir una plaça de Tècnic d'Educació Infantil a l'escoleta municipal per a persones Joves Qualificades. Pot interessar a qui tenguí la titulació d'Educació Infantil i menys de 30 anys.

Dia 26 s'informa de què la brigada municipal ha realitzat la neteja del dipòsit d'aigua del reg del camp de futbol. També s'ha extret la bomba d'aigua per revisar i desembossar de plàstics i cautxú que impedié el funcionament del sistema de rec.

Aquest dia es va fer una reunió informativa a la Sala de Plens de l'Ajuntament damunt l'edició Mancor Xtreme 2024. Es va donar informació genèrica de la cursa, recorregut, voluntariat, organització...

Dia 27 va morir Loli Roel Rey als 87 anys. Enviam el condol a la seva família. Aquest dia, degut a la cursa ciclista Mallorca 312, hi va haver talls de circulació a la carretera Ma-2112 (Mancor-Inca).

Dia 29 a les oficines de l'Ajuntament es va oferir ajuda per presentar la Renda a persones majors de 65 anys, amb cita prèvia. Aquest dia es publicà el cartell del Torneig de tennis de les Festes de Sant Joan 2024. Inscripcions fins dia 4 de maig. I també dia 29 es casaren Pedro José Martorell Martorell i Meeyvin Erayda Picado. Enhorabona!

MAIG

Dia 1 se celebrà l'aniversari de l'Associació d'Amics de la Tercera Edat amb una missa solemne, aperitiu a la plaça de l'església, dinar i ball al restaurant Binicomprat. Gaudiren d'un bon dia. Molts d'anys!

Dia 2 s'informa de què s'instal·laran plaques solars públiques a Mancor a la Unitat Bàsica de Salut.

S'hi poden apuntar tots els veïnats, tant particulars com pimes, a un radi de 2 km emplenant els documents que es troben a la pàgina web de l'Institut Balear de l'Energia (institutbalearenergia.cat). S'hi podran connectar, sense cables, obra ni canviar de comercialitzadora. Des de l'Ajuntament s'anima a apuntar-s'hi i començar a consumir energia verda i a estalviar. Les inscripcions estaran obertes fins dia 24 de maig.

Dia 4 arribà la flama del Correllengua Inter-Illes 2024 a Mancor. La flama fou recollida a mig camí de la carretera Inca a Mancor i els cavallets i el Corb Rasputín l'esperaren a davant Son Morro. La pujaren fins a la Plaça de l'Ajuntament on es va llegir el manifest a càrrec de Jaume Gual Mora. Hi va haver taller de xapes i un contacontes infantil *La Daniela la pirata* a càrrec de Margalida Amengual. Comiadarem la flama que va seguir el seu camí de cap a Caimari. Gràcies a tothom que ho va fer possible!

Dia 7 es va fer una xerrada informativa *Ajuda'ns a cuidar*

l'alzinar a la sala de plens de l'Ajuntament. S'explicaren les actuacions de control del banyarriquer de l'alzina (*Cerambyx cerdo*).

Dia 8 a l'Ajuntament hi va haver l'oficina itinerant que va ajudar a fer els tràmits de l'autoconsum compartit.

Dia 9 es publiquen les imatges de la sortida sociocultural que han fet aquesta setmana els i les participants al taller de memòria. Han visitat sa Torre Cega de Cala Rajada.

Dia 12 es va fer una excursió des de s'Illot a sa Penya des Migdia i Atalaia de la Victòria.

Dia 15 l'Ajuntament recorda que el vidre no s'ha de treure en una bossa de plàstic. El paper sempre en una bossa de paper o capsa de cartó. Al matí, s'ha de treure els fems abans de les 9 h i al vespre de 19 h a 20 h. Aquest dia se celebrà un ple ordinari a la Sala de plens de l'Ajuntament.

Es publicà a premsa "Les famílies fan una sorpresa matinal als mestres del CEIP Montaura. Han penjat cartells arreu del pati per agrair-los la defensa del projecte educatiu del centre."

MONTAURA

Dia 18 l'Associació d'Amics de la Tercera Edat va participar a l'ofrena floral a la Verge de Lluc de la Federació d'Associacions de Persones Majors de la Part Forana de Mallorca.

Aquest dia es publica a premsa "Vins fets tira a tira". S'explica que tres amics enamorats de la cultura vinícola, Jeroni Reus, Gaspar Amengual i Joan Moranta, van emprendre una nova etapa amb el projecte Vinus Pro Nobis. Covertiren l'antiga fusteria de can Macià Colom de Mancor en un celler.

Dia 19 es va celebrar la cursa per muntanya MANCOR XTREM 2024 gràcies al Club Montaura Trail, a la Federació Balear de muntanyisme i escalada, i a tots els col·laboradors/es. Enhorabona a tota la gent que hi va participar i als guanyadors i guanyadores!

Aquest dia va morir José Navas Extremera als 80 anys. Enviam el condol a la seva família.

Hem de donar l'enhorabona a l'equip dels infants 2a Regional Grup B del CE. Montaura perquè s'han proclamat campions de lliga.

Dia 20 l'oficina itinerant per a la transició energètica va venir a les oficines de l'Ajuntament per tal de facilitar els tràmits a qui es volgué apuntar a l'autoconsum compartit.

Aquest dies els membres del Consell Escolar del CEIP Montaura acompanyats per la direcció del centre, la regidora d'educació Catalina Coll i el Batle Pep Frontera, visitaren les instal·lacions del nou centre d'infantil del CEIP Montaura. L'Ajuntament informa de què les noves instal·lacions ja disposen de llicència d'activitat, aigua, electricitat i mobiliari. Durant els mesos d'estiu es duran a terme les tasques de trasllat amb la brigada municipal per començar-hi el curs 2024/25, així com s'ha planificat amb la direcció del centre i l'equip docent.

Dia 23 va morir Guillem Mateu Martí, de can Confit, als 90 anys. Enviam el seu condol a la seva família.

Aquest dia va néixer Nora Koev Pallicer, filla de Petar Boyanov i Aranzazu. Enhorabona família!

Dia 25 es va fer una sortida familiar a Formentor. Tothom anava preparat del menjar, aigua, banyador, tovallola i sabates còmodes. Les places eren limitades i estava organitzada per l'Ajuntament i cofinançada pel Pla de Conciliació i Corresponsabilitat de les Illes Balears 2021-2024. Sortiren del Port de Pollença amb barca fins a Formentor, on gaudiren d'una jornada de natura i platja.

Dia 26 arranca el I Cicle de Concerts Mancor fa Música amb Les Músiques de Zweig. Una lectura dramatitzada i musicada dels dos personatges de la novel·la *A tu, que mai no m'has conegut* (adaptació de la novel·la *Carta d'una desconeguda* de Stefan Zweig). Va ser al pati del Casal de Cultura.

Dia 28 va morir Ignasi Coll Moragues, el senyor de Massanella, a Palma. Enviam el condol als seus familiars.

Dia 31 a la biblioteca els *Contes d'Andersen* a càrrec d'Emmanuel Danet feren passar un bon horabaixa als infants presents.

Més tard, allà mateix, es va celebrar una reunió informativa de l'escola d'estiu Tramuntana Summer Esport 2024.

El mateix dia es va fer la creació i presentació la Delegació de l'Obra Cultural Balear de Mancor, a la plaça de l'Ajuntament. Hi va haver una taula sobre llengua i comunicació amb Àngel Aguiló i Aina Segura amb la presència d'Antoni Llabrés, president de l'OCB. Enhorabona!

JUNY

Dia 1 es va celebrar al Camp de futbol Son Amunt vs Son Avall. La línia de tall entre els dos bàndols és el Camí de Mancor a Caimari, el carrer Massanella, Plaça de Baix, carrer de Sant Joan i Rambla de la Devesa de cap a Santa Llúcia. Les dues aficions iniciaren la festa amb els dinars, cada equip a la seva zona.

Al partit Femení de F7 guanyaren les de Son Amunt, del masculí F11 foren també els de Son Amunt. La jornada acabà animada pel Dj. Enhorabona a tothom que hi va participar.

Dia 2 la premsa publica "L'OCB estrena nova delegació a Mancor de la Vall".

Dia 3 l'Ajuntament informa de la incorporació de l'agent Alejandro Maestro com a policia local per cobrir la plaça que havia quedat vacant recentment. Benvingut! L'Ajuntament aprofita per donar l'agraïment a Pere pel seu servei durant el temps que ha ocupat la plaça de policia local.

Dia 5 es publica el cartell per qui vulgui reservar la camiseta de la moguda Mancorina per les festes de Sant Joan 2024 amb un preu de 10 euros.

Dia 6 l'Ajuntament fa difusió de les mesures per evitar la proliferació del moscard tigre i demana que apliquem les mesures per minimitzar-lo.

Dia 7 es va celebrar una festa d'inici d'estiu a la piscina municipal amb el grup musical *Los Chicos de ayer*.

Dia 8 es va obrir la piscina municipal. Es publiquen els dies i horaris.

Dia 9 es va jugar la final de la categoria individual absolut del torneig de tennis Sant Joan 2024.

Dia 13 es feren tasques de manteniment i de neteja a la zona d'aparcament del carrer Massanella i no s'hi va poder estacionar.

Dia 14 es feren activitats englobades dins les festes de Sant Joan com la final de consolació del Torneig de tennis o el sopar a la fresca del final de temporada del CE Montaura al camp de futbol.

Dia 15 es jugaren les finals del Torneig de tennis individual absolut i el de dobles absolut.

Aquest dia el CE Montaura va celebrar que l'equip femení va guanyar la Super-copa F5 i l'equip Aleví SUB11 de Primera Regional grup A el campionat de Mallorca. Enhorabona!

El capvespre es posaren les banderes, repicaren les campanes i amollaren coets per indicar l'inici de festes. Es va fer una cercavila dels xeremiers des de la plaça de Baix a la plaça de l'Església.

Enguany el pregó de festes va ser a càrrec del CE Montaura. El va llegir Sion Mateu. Es projectaren imatges i vídeos. En acabar, hi va haver una mostra de balls mallorquins de l'escola de l'Agrupació Festa Pagesa.

Al vespre hi va haver berbena a la plaça de l'Ajuntament amb l'Orquestra Galatzó, la Década Prodigiosa i el Dj Calderon.

Dia 16 al capvespre hi va haver jocs aquàtics, castells i festa d'escuma. Els infants s'ho passaren la mar de bé. Més tard, a la plaça de Baix es feren partides de Dra Bingo.

Dia 17 hi va haver tombada d'olles, correguda de joies, ludoteca infantil i pinta cares a la plaça de l'Església amb la col·laboració del Club d'Esplai s'Estel.

A la plaça de l'Ajuntament es va fer una MasterClass d'activitats físiques gràcies a l'Associació Gent Activa.

Dia 18 al matí es va celebrar la cloenda del *Taller de Memòria* i de *Mou-te amb salut* al Casal de Cultura. L'Ajuntament aprofità per felicitar els participants i agrair als professionals, tant del Departament de Serveis Socials de l'Ajuntament, com de l'IMAS per la gran feina que fan. El capvespre es va fer la passejada amb bicicleta des de la plaça de l'Ajuntament fins a la piscina on menjaren un gelat per recuperar forces. Va seguir la festa infantil de l'escola de tennis. Es lliuraren els trofeus del torneig de tennis Sant Joan 2024. Enhorabona a guanyadors i

guanyadores!!

Al vespre, englobat dins el I Cicle de Concerts *Mancor fa Música*, hi va haver música al carrer i ruta de tapes per tots els bars del poble. Actuaren Mayarí, Anima Acústica, Pedro Borràs i Marga Rotger repartits entre la Plaça Dalt, Plaça de Baix, el carrer Massanella i la Piscina Municipal.

Dia 19 va ser el dia dedicat al CEIP Montaura. Tenien previst celebrar el festival Musicavall al camp de futbol, però degut a la pluja de terra roja es va fer al teatre. Seguiren amb el sopar per celebrar el final de curs al Casal de Cultura. Tot gràcies al CEIP Montaura i a la seva l'Associació de famílies d'alumnes.

Dia 20 al matí el grup d'animació infantil Piratingos actuà al CEIP Montaura.

Al capvespre a la plaça de l'Església hi va haver el contacontes *El peix Nicolau* a càrrec de Catalina Valriu i Petra Pericàs. Acte seguit, els alumnes de l'Escola de Música de Marga Rotger donaren un gran concert al teatre.

Es va fer una Gimcana Nocturna Jove en grups de cinc persones majors de 14 anys. Moltes corregudes i rialles. Enhorabona als equips participants i al guanyador.

La jornada acabà amb la Nit d'humor amb l'espectacle "*Queridos mallorquines*" a càrrec del monologuista Ruben García a la plaça de l'Ajuntament.

Dia 21 els actes s'iniciaren amb un passa carrers dels cavalls de Menorca pels carrers acompanyats d'una xaranga.

El vespre a la plaça de Dalt la Moguda Mancorina enguany va comptar amb la participació de Sonats, Societat Anònima, Enrokats, Eugeni Triay DJ. Els cavalls de Menorca actuaren a devers la una de la nit acompanyats de la banda de música d'Inca. La festa acabà menjant coca amb verdura.

MONTAURA

Aquest dia es publica la notícia “Els cavalls menorquins tornen a Mancor de la Vall per Sant Joan. Els carrers del poble acullen avui el seu particular “Jaleo”.

Dia 22 es va fer una activitat infantil amb esport i diversió, Mini Mancor Xtrem, amb la col·laboració de Montaura Trail. Va ser al carrer Metge Josep Mateu.

Enguany es va tornar fer el sopar a la fresca a la plaça de Dalt. La gent es va

apuntar en grups. Cadascú va dur el seu menjar i l'Ajuntament, a part de posar taules i cadires, va convidar a la beguda. La plaça va quedar ben plena! Va seguir amb la berbena amb l'Orquestra Mallorca i Lola's Band.

Dia 23 s'havien de fer activitats aquàtiques a la piscina, degut a la probabilitat de pluja es varen canviar per activitats infantils al pavelló. A la plaça de l'Ajuntament ballaren els gegants, els cavallets i en Rasputin gràcies a l'Associació Arrels.

A l'Església se celebraren les primeres vespres de Sant Joan i l'ofrena floral. Acte seguit hi va haver una mostra de balls mallorquins per part de l'Agrupació Festa Pagesa. Acabaren les activitats del dia amb la Nit d'Havaneres amb el grup Jerret de Vistalegre i ron cremat.

Aquest dia es publica a premsa l'article “Tradición y alegría en muchos rincones de Mallorca” que fa referència al sopar a la fresta celebrat a Mancor.

Dia 24, Sant Joan, es va instal·lar la taula informativa i solidària de la junta local de l'Associació Espanyola Contra el Càncer. Gràcies per la vostra tasca!

La cercavila dels xeremiers cridaren a l'ofici solemne que se

celebrà en honor del nostre patró Sant Joan Baptista. Fou presidit per Mn. Pere Antoni Amer Canyelles. Es va ballar el ball de l'oferta. En acabar l'Ajuntament va oferir un aperitiu.

El capvespre se celebrà l'Homenatge a la Gent Gran. Berenaren, reberen els obsequis amb companyia dels gegants de Mancor. Es va fer entrega a la dona i l'home de més edat, Jerònima Gelabert Sampol i Antoni Company Barceló. També

MONTAURA

al matrimoni de més edat, Mateu Morey Barceló i Antònia Morro Torrens. Salut i molts d'anys per tots i totes!!

Les festes acabaren amb els dimonis de Mancor que feren una exhibició de foc i encesa. Feren un recorregut pels carrers acompanyats dels tambors amb espectacle a la plaça de Baix. Donaren el punt final a les festes amb amollada de coets.

Dia 26 va néixer Oriol Martorell Sureda, fill de Caterina i Maria. Enhorabona família!

Aquest dia l'Ajuntament informa dels dos parcs de cal·listènia que s'han fet, un a la plaça del Pou i l'altre a la plaça Espanya, gràcies a una subvenció del Consell Insular de Mallorca.

Dia 28 es va celebrar el Dia internacional de l'Orgull LGBTIQ+ amb la penjada de la bandera al balcó de l'Ajuntament.

Dia 29 es va celebrar la prova de ciclisme VII memorial Miquel Pol organitzat pel Club Ciclista de Mancor de la Vall. Enguany el cartell es va triar entre els fets pels alumnes de 5è i 6è del CEIP Montaura. L'artista fou Maria Pilar. Amb nombrosos participants la

prova va ser un èxit. Enhorabona a guanyadors i guanyadores!!

Dia 30 es publica a premsa "Joan Roca se impone en el Memorial Miquel Pol". En la categoria màster 40 el guanyador fou Abdón Vich. En la segona categoria fou el local Jaume Bennassar. En la tercer categoria Roberto Fernández. A la prova per cadets fou Toni Bordoy i en categoria femenina Marina Seguí. A la infantil guanyaren Miquel Àngel Vicens i Mireia Escobar. En el grup aleví guanyà Miquel Tugores i Ona Hernández la primera nina.

AJUNTAMENT INFORMA

ACTA DE LA SESSIÓ ORDINÀRIA DEL PLE DE L'AJUNTAMENT DE MANCOR DE LA VALL DE 24 DE GENER DE 2024

1. Aprovació, si s'escau, de l'acta de la sessió plenària anterior (22 de novembre 2023)

El batle demana si tothom ha pogut llegir l'acta de la sessió ordinària de 22 de novembre de 2023 i si qualcú desitja comentar res. Ja que ningú vol afegir res, **es sotmeten a votació i s'aprova per unanimitat.**

2. Aprovació, si s'escau, de l'expedient de reconeixement extrajudicial de crèdits 01/2024.

El batle demana si qualcú desitja afegir res, i ja que no hi ha comentaris, es sotmet la proposta a votació, **aprovant-se per unanimitat.**

3. Aprovació, si s'escau, de la sol·licitud d'adhesió al Conveni d'interoperabilitat entre Administracions.

Considerant que el text del Conveni es va adjuntar amb la convocatòria, es demana una petita explicació a la secretària interventora del seu contingut. Després d'una breu explicació, es sotmet a la consideració del Ple i **s'aprova per unanimitat.**

4. Aprovació inicial, si s'escau, del Pressupost municipal per a l'any 2024.

El batle demana si es desitja fer qualche comentari al respecte del projecte de Pressupost. Pren la paraula el Sr Ramon Villalonga per a assenyalar:

1) Que esperàvem una inversió major, ja que la prevista no coincideix amb el programa electoral; però si CALB i CIM no han tret les línies de finançament, és normal que no s'hagui pogut pressupostar.

El batle li respon que es podrien haver inclòs en base a les memòries ja publicades però que s'ha trobat més prudent esperar.

2) Que no han apreciat cap augment a la plantilla de l'escoleta municipal.

3) Demana per l'origen d'una aplicació d'ingressos de 26.000€, i el batle li respon que és dels beneficis fiscals de l'Estat i d'una major aportació del PIE, què es preveu s'incrementi.

4) Demana el Sr Ramon per l'augment d'ingressos derivats del centre de dia. El batle li contesta que es fa conforme a la mitjana dels darrers anys, i al haver tantes places conveniades, es pot fer una previsió més exacta. No hi ha intenció d'incrementar la taxa.

5) Al ple de setembre, es va aprovar una moció derivada de «cas Rubiales» on es preveia l'elaboració de plans i mesures de foment d'igualtat als clubs esportius. No troben un reflex a aquesta partida per aquesta finalitat.

El batle explica que no n'hi ha una partida específica però s'ha reservat en serveis socials una aplicació per projectes d'igualtat, i que a vegades, en la pròpia codificació no s'ajusta a la finalitat que es cerca.

El Sr Ramon manifesta la seva conformitat i demana que es faci feina en aquesta línia.

6) Al respecte de la retirada de la subvenció nominativa a l'entitat «Sonrisa Médica», lamenta que no s'hagi previst, ja que és una iniciativa molt atractiva. El batle li respon que en 2023 no la van demanar, que es va parlar amb ells i que se podria destinar a altre fi. No es descarta col·laborar en un futur o d'altres formes però com no l'han demanat han preferit destinar la quantitat a altres activitats.

7) Fira de Mancor. El Sr Ramon indica que es lleva la subvenció nominativa a Arrels per a passar a organitzar la fira l'Ajuntament, fet que no estava al programa electoral. Troba que s'està canviant el funcionament que ha tingut la fira des del seu naixement i que s'haurien d'haver valorat altres opcions. El batle li explica que s'han posat en contacte amb l'associació Arrels, que es va crear una aplicació pressupostària específica de fires i s'ha incrementat la seva quantia. Es pretén que l'associació sigui una part de la comissió de la fira, però l'Ajuntament assumeix una sèrie de despeses com a col·laborador, i en 2023 ja es va fer com «co-organitzador». Ara es pretén incorporar a totes les associacions del poble en la celebració de la Fira, no s'eliminen del joc, sinó que es pretén fer un full de ruta i entre tots, fer la Fira, i que no veu es problema de que l'organitzi l'Ajuntament.

El Sr Ramon respon que no és cap problema, sinó un canvi important i no esperat. El batle contesta que ara l'associació inclòs podrà tenir un benefici que abans no tenia, i així sostenir-se millor i continuar preservant la cultura com sempre ha fet.

Finalitzada la discussió amb l'intercanvi de parers, el batle assenyala que també s'han creat i ampliat aplicacions pressupostàries per biblioteques, per cultura i per oci, en una recerca per fer activitats tot l'any, no esperant a la subvenció del CIM per fer-les.

8) El Sr Ramon planteja que n'hi ha regidors de l'equip de govern que formen part d'associacions, les quals reben col·laboració de l'Ajuntament, potser no mitjançant subvencions nominatives però si amb pagament de determinades fra per conceptes varis (compra de lenya, begudes, etc) o ús d'espais. Intervé el Sr Llobera Serra per dir que en 12 anys que ell duu a l'Associació de la tercera edat, no s'ha abonat cap fra ni s'ha girat cap.

El batle assenyala que per la seva part, ha presentat la documentació corresponent on es mostra que no te cap vinculació amb la directiva del Club d'esplai S'estel.

El Sr Ramon li respon que no es ètic que els regidors de l'equip de govern estiguin en directives d'associacions, contestant-li el batle que sent legal, i no havent causa d'incompatibilitat, no cal afegir res.

Sotmesa la proposta de pressupost a votació, obté 4 vots a favor del PP i 4 vots en contra de Més. Passant a segona votació, s'obté el mateix resultat i el batle fa ús del vot de qualitat com a President de la Corporació per aprovar la proposta.

5. Moció presentada per Més per Mancor, envers la salut mental del jovent.

Sotmesa la moció a votació, **s'aprova per unanimitat.**

6. Moció presentada per Més per Mancor, envers la defensa del dilluns de Pasqua i de la segona festa de Nadal com a festius.

Sotmesa la moció a votació, **s'aprova per unanimitat.**

7. Moció presentada per Més per Mancor, envers el garantiment d'una menjada saludable al dia a infants i joves.

Sotmesa la moció a votació, **s'aprova per unanimitat.**

8. Donar compte dels Decrets de Batlia

Decrets de Batlia dictats des de la celebració de l'anterior Ple fins a la data actual, i que van des del número 248/2023 a 13/2024.

9 Precs i Preguntes.

1. En els darrers plenaris ordinaris sempre mos heu assegurat que l'escola nova estaria en funcionament just passades les festes de Nadal. Per quin motiu l'escola nova continua tancada?

El batle respon que el personal docent havia dit que farien el canvi per les festes de Nadal o justament al acabar aquestes. Ara s'estan posant mobles i muntant altres, i n'hi ha coses empaquetades que s'estan duint a la nova escola. Ja tenen aigua i manca connexió amb ENDESA

2. Després de la moció presentada per Més per Mancor a l'anterior plenari en relació al transport públic amb els instituts d'Inca, hem sabut que pobles com Lloseta i Campanet estan fent passes amb la Conselleria d'Educació per a que dins aquest curs ja s'ofereixi aquest servei. Ens podeu informar de quines passes heu fet des de l'equip de govern per a oferir un bus als estudiants de Mancor que van a l'institut a Inca?

El batle respon que Campanet i Lloseta no tindran el transport escolar pagat per la conselleria aquest any, que serà pel curs 2024-2025. n'hi ha un compromís de la Conselleria per fer-lo i s'estudien possibles remodelacions d'horaris

3. L'equip de govern heu decidit pujar el preu del servei de menjador de l'Escola Infantil Montaura. Des de Més per Mancor consideram que l'Ajuntament hauria d'haver assumit aquest augment.

El batle contesta que l'empresa que subministra el dinar va demanar un augment del preu, i que a canvi, es va sol·licitar un monitor, tal i com ho fan a l'escola, indicant que solament s'admetria si tenien aquest servei extra. L'Ajuntament ha contractat monitors per reforçar determinats horaris i s'ha contractat una treballadora per a assumir l'increment de demanda que va haver des de l'anunci de gratuïtat. Abans havia 11 nins que es quedaven a dinar i ara son 32 i s'ha de reforçar el servei.

El Sr Ramon indica que no solament és l'augment del monitor que també és del menjar i que li recorda com es varen queixar quan es varen pujar ses taxes de l'escoleta. El batle li respon que és un servei extern, que l'Ajuntament solament ha mediat i que el monitor influeix però no és el total, i això és una millora clara del servei, ja que era impossible assumir el control de tal volum d'infants.

4. Celebrem que l'Ajuntament de Mancor de la Vall va col·laborar en la celebració de la Diada de Mallorca el 31 de desembre. Per altra banda, ens sorprèn haver llegit que el Batle de Mancor, sense consulta en el plenari, ha decidit comunicar al Consell de Mallorca que aquest consistori està a favor d'un canvi de la Diada de Mallorca a la postissa data del 12 de setembre. Davant d'aquesta sensació d'incoherència de celebrar una Diada i voler celebrar-la en una altra data, vos volem demanar un aclariment sobre quin és el vostre posicionament sobre la celebració de la Diada de Mallorca.

El batle respon que és el CIM el que determina la data i que es va celebrar el 31/12/23. Si en 2024, ho canvien a 12/09, es celebrarà en aquesta data, ja que la data serà la institucional que determini el CIM. Fins fa 8 anys es celebrava en aquesta data, i va ser una festa creada per na Maria Antonia Munar al CIM, i l'estendard és altra que es podrà celebrar també a Mancor.

El Sr Ramon li contesta que sobre quina base, i el batle li respon que sobre que el que determinin els professors universitaris, que seria quan es reparteixen les cartes i territoris, no el dia de la conquesta (31/12).

5. El 29 de setembre va entrar en vigor la Llei de protecció dels drets i el benestar dels animals. En el seu articulat hi ha diferents competències atribuïdes directament als ajuntaments. Quines passes heu començat a fer per a l'aplicació d'aquesta Llei en el nostre municipi?

El batle respon que la policia prepara un dossier informatiu i han tingut reunions amb l'Associació Silvestre perquè s'ha d'aclarir com gestionar les colònies de moixos. n'hi ha una aplicació al projecte de pressupost reservada per castracions però no hi ha encara Ajuntaments que estiguin posant xip a nom de l'Ajuntament als moixos. També s'ha traslladat la colònia felina de la Plaça Espanya al parking de c/ Colomer.

6. A l'anterior plenari vos vàrem demanar sobre l'estat d'execució dels convenis per a la instal·lació de dues cal·listènies amb el Consell de Mallorca i per la instal·lació de 30Kw de plaques solars amb l'institut Balear de l'Energia a Mancor. Passats aquests dos mesos, hi ha hagut alguna novetat en l'execució d'aquestes actuacions?

El batle respon que el dia 31 varen venir a fer visita de les obres, està abonat per l'IBE i no te cost addicional. Al respecte de la cal·listènia s'havien licitat els lots i quant arribin s'entregaran, si bé és necessari tenir preparades totes les zones.

7. Ja fa més de mig any que tenim 13 faroles de sistema LED sense funcionar a la volta curta. Quan Més per Mancor governàvem ens vareu criticar per tenir 4 faroles sense funcionar durant un parell de setmanes. Per quin motiu ara que governau estau tardant tant a arreglar aquestes incidències?

El batle respon al respecte de les lluminàries solars, que avui han arribat a Mallorca 8 i encara falta un segon lot. Estaven en garantia i l'ha cobert, si bé és un model que ha generat problemes de sobrecàrrega.

8. Quan estàveu a l'oposició reclamàveu tenir més participació dins la gestió municipal. Aquest passat cap de setmana vàrem celebrar les beneïdes i no ens vareu convidar a formar part del jurat, quan durant tots aquests anys passats quan estàveu a l'oposició sempre vàreu formar part del jurat. Vaig estar devora la plaça esperant que me convidàssiu i vareu passar devora jo sense dir-me res.

El batle li respon que a ell mai se li havia convocat, al Sr Llobera l'any anterior, sí. Li respon la Sra Bover dient que possiblement fos que participassin en alguna de les carrosses, i el Sr Ramon fa menció a que altres governs sí s'havia convidat.

9. Va ser una decepció compartida per molta gent de la plaça veure que la Baixada del Corb d'enguany no anava acompanyada d'una explicació històrica prèvia, com hem estat fent aquests anys passats. Aquesta explicació prèvia posa en context a tothom sobre la representació que s'està celebrant i li dóna a l'acte aquest interès cultural que vàrem trobar a faltar. Vos demanam que ho tengueu en compte per a que aquests propers anys els assistents puguem tenir aquest coneixement cultural de la història que s'està representant.

El batle pren nota d'aquest suggeriment i el Sr Ramon indica que si es desitja que tengui un interès cultural, s'han de cuidar aquestes coses.

10. Per acabar, ara que ja tenim dos policies municipals, vos volem demanar si heu valorat la possibilitat que facin servei de matí i d'horabaixa o vespre per separat, per tal que hi hagi més hores del dia cobertes amb servei de policia.

El batle comenta que justament un d'ells ha acabat les pràctiques fa poc i ara està agafant un poc de rodatge, però que l'idea es que es tornin i combinen l'horari per cobrir més hores de servei.

ARA HE FET VINT ANYS ...

Del que va passar a Mancor durant el segon trimestre de l'any 2004 recordarem:

Dia 3 d'abril se va celebrar un concert a l'església sobre el tema "**Mort i vida**" a càrrec de *l'Escola Cantorum de Mallorca*".

Dia 8 d'abril se va inaugurar una exposició de pintures de l'artista local Maria Martorell Vallori.

La Setmana Santa resultà molt freda amb neu al Puig Major de Massanella.

Dia 25 d'abril Miquel Colom Femenia i Antònia Amengual Mateu festejaren les seves noces d'or matrimonials. Dia 1 de maig també les celebraren Antoni Garriga Beltran i Joana Martorell Sampol.

Dia 5 de juny se celebrà el "**DIA MUNDIAL DEL MEDI AMBIENT**" amb participació d'una brigada de l'IBANAT, una avioneta i un helicòpter que feren una demostració de com s'actua a un incendi forestal.

Dia 13 de juny se celebraren eleccions al Parlament Europeu. Els partits més votats a Mancor foren: Partit Popular 199 vots, PSOE 134 vots i PSM-POBLES D'EUROPA 32 vots. La participació fou del 53% del cens electoral, superior a l'estatal que fou del 45%.

De les festes patronals

destacaren: la verbena que fou interrompuda per una forta pluja, la doma de cavalls, exhibicions de *Trial-Bike* i *Skateboard*, l'acostumat *PLAYBACK* del

Club d'Esplai s'Estel, la diada infantil, la *III Gincama Nocturna*, el sopar popular a la plaça de Dalt amb 670 assistents, el *XXX Homenatge a la Gent Gran*, la missa concelebrada, i a l'últim dia, l'obra teatral "**Inseguritat social**" de Damià Tomas a càrrec de la companyia *PARADIS TEATRE*,

Durant el trimestre morí a Inca la mancorina Maria Mateu Solivellas *Moreneta*, als 90 anys.

Dia 26 d'abril morí Joana Mir Solivellas de *Can Bajoca* als 88 anys.

Dia 16 de maig morí Catalina Reynés Gual de *Cas Carter* als 90 anys.

Dia 4 de juny morí Catalina Salom Sastre *des Rafals* als 94 anys.

Dia 15 de juny morí a Ciutat la mancorina Antònia Martorell Vallori de *can Suau* als 99 anys.

Es casaren: dia 11 d'abril Xavier Pujadas Alcalà i Maria Teresa Mora Ferrer, i dia 8 de maig a l'oratori de Sant Miquel de Campanet, Joan Moranta Abrines i Isabel Maria Siquier Morell.

Es registrà un sol neixament, el d'Auba Company Gual dia 16 de juny.

**Celebració del "Dia mundial del medi ambient"
al camp de futbol de Turixant**

(De *MONTAURA* núm. 67)

Gabriel Fiol Mateu

AGRUPACIÓ FESTA PAGESA

1 d'Abril

Santa Llúcia es va celebrar, juntament, amb la festa de dia 2 d'abril ja que, ambdues festes, estaven molt properes. La ballada es va deslluir ja que feia molt de vent. La festa es va traslladar tot d'una al poble després de dinar.

XIX TROBADA ANUAL DE LA FEDERACIÓ DE MÚSICA I BALL MALLORQUÍ

El diumenge 21 d'abril una representació de mancorins i mancorines vàrem participar de la trobada anual de la federació de música i ball

El dia va ser complet:

A les 11.00 hores visites guiades per Pollença:

- RUTA TURÍSTICA PER POLLENÇA
- RUTA PER LES ESGLÉSIES DE POLLENÇA
- MUSEU DE POLLENÇA I EXPOSICIÓ TEMPORAL
- RUTA SENDERISTA

A les 13.00 hores hi va haver l'animació infantil amb CUCORBA.

A les 14.00 hores un dinar de germanor: arròs brut, fruita, ensaïmada, cafè i beguda. I per acabar la diada, ballada popular amb els grups AIRES DE LA CALA I BALLUGALL.

FESTES DE SANT JOAN 2024

L'escola de ball va oferir una mostra dia 15 de juny després del sermó. Encetàrem les festes de Sant Joan amb l'actuació dels més petits. Després de les completes, a la revetla de Sant Joan, l'agrupació va oferir una mostra de balls mallorquins i cultura.

UN POC D'HISTÒRIA

Els copeos.

Els copeos són més alegres i vius, venen de la part de la muntanya, encara que també es ballen al pla. Tot i així, semblen en aquest indret una mescla de copeo amb mateixa. Encara que darrerament s'ha imposat una nova moda, la de la mateixa amb jota. És un ball en el qual predomina el bot, les parelles es miren constantment, per contra de les mateixes on les dones solen mirar a terra, és aquest un dels pocs balls en els qual la dona es mou molt.

Perelló Femenia, D. (1993), Orígens del ball popular mallorquí. *Inca Revista*, Núm. 32, juny de 1993, p.20.

BIBLIOTECA MUNICIPAL

15/05/24 CONTACONTES "COM ENCENDRE UN DRAC APAGAT" A CÀRREC DE NA CRISTINA DE PÚRPURA EVENTS.

Els nins de 3 anys de l'escola Ceip Montaura i els nins de l'escoleta municipal que l'any que ve passan a infantil bereren junts i escolten un conte on el protagonista és un Drac. Se portaren d'allò més bé. Gràcies per venir i crear vincles.

17/05/24 CLM tertúlia del llibre "Creix un arbre a Brooklyn" de Betty Smith

Som a principis del segle XX i trobem la petita Francie Nolan llegint a l'escala d'incendis de casa seva, a l'ombra d'un arbre salvatge que només creix als barris més pobres de les grans ciutats. A poc a poc anem descobrint les peculiaritats i extravagàncies de la seva família, immigrants alemanys que han viatjat a la recerca d'un món millor, i també el barri que la veu créixer, Brooklyn. Així, seguirem la jove Francie mentre es va fent gran, acompanyada sempre de llibres, vencent els anys de la gana i la pobresa i exigint de la vida alguna cosa més que una existència mediocre. D'aquestes ganes meravelloses i tossudes per aprendre neix Un arbre creix a Brooklyn, una novel·la sublime i conmovedora en la qual els personatges són tan propers que quasi els podries tocar amb els dits, i la seva petita lluita de cada dia per tirar endavant esdevé tan punyent com inspiradora. Un arbre creix a Brooklyn és un homenatge a la infantesa, als lligams familiars, a la llibertat per triar el propi camí i a les petites batalles de cada dia.

05/24 CONTACONTES "Contes d'Andersen: El Soldadet de Plom, l'Anneguet Lleig i la Princesa i el Pèsol" A CÀRREC D'Emmanuel Dattet.

Tres clàssics d'Andersen per passar una estona ben esmtinguda.

10/06/24 Club de lectura Biblioteca-Escola 6è Ceip Montaura DUNA: DIARI D'UN ESTIU. Muriel Villanueva

Arriba l'estiu i la Duna, que el proper curs començarà l'institut, té com a deures escriure un diari. D'entrada no vol, li fa moltíssima mandra, però aviat comença a escriure totes les seves aventures, descobertes, malestars, i finalment el diari es convertirà en un amic, un aliat.

Comença sent un estiu complicat: amb la Duna i les seves germanes a casa de l'avi, sense la mare, a un poble vora el mar, amb la Duna de mal humor, amb l'avi de mal humor... però l'estiu avança i acaba sent un estiu inoblidable ple de descobertes, d'emocions, de secrets, i també del primer amor. Un estiu d'aquells que fan créixer.

11/06/24 Club lectura infantil Biblioteca-Escola 3r Ceip Montaura Un Cargol Fabufantàstic (Eulàlia Canal)

Dues històries protagonitzades per un Cargol lent i delicat que un dia abandona la seva llar perquè no se sent estimat per les seves companyes: la Vaca, la Cabra i l'Oca; quan elles aconsegueixen mostrar-li el seu afecte, Cargol torna a casa. En el segon conte, Cargol té problemes a l'escola per la impertinència d'un Camaleó i pel canvi de professor i, gràcies als consells del Mussol i l'ajuda de la Cabra, resol els conflictes.

13/06/2024 Club de lectura Biblioteca-Escola 5è CEIP MONTAURA " LES BRUIXES " ROALD DAHL

Les bruixes de debò es vesteixen amb roba corrent i s'assemblen molt a les dones corrents. És per això que són difícils d'engançar. Aquesta és la sorprenent història d'una víctima de les males arts de la Reina de les Bruixes: un nen de set anys que s'enfronta amb totes les bruixes d'Anglaterra, amb la sola ajuda de l'àvia més adorable que us pugueu imaginar.

Un clàssic del nostre club de lectura que ens encanta i recomanem!!

14/06/24 Xerrada del Procés creatiu d'ecriure de principi a fi amb els nins de 5è i 6è d el CEIP Montaura a càrrec de Biel Varet. Motivació, inspiració, observació, idees, materialització i que res surt Per art de màgia cal temps, pràctica-creació, elaboració, constància i dedicació.

DE TU A TU

Nom i introducció:

Na Xisca Vallés Mateu, coneguda al nostre poble com de ca'n Bernat des cafè o de Ca na Paca Figuetà. Els qui la coneixen saben que es una al·lota que es amiga dels seus amics; una jove que escolta i que sap estar devora els seus. És una al·lota riallera i divertida, sempre disposta a apuntar-se a una aventura amb els seus amics. Es graduada en treball social i mai torna d' un viatge sense tenir el pròxim programat.

Una cançó...

Per aquesta havia pensat «Si tu supieras compañero» de na Rosalía ja que es un replec de poemes antics i cada pic que l'escolt és com si l'escoltàs per primera vegada.

Un color...

Blau, no en tenc cap dubte. Som una persona de la mar però sempre ho he tengut més clar que l'aigua.

Un animal...

Un moix, decisió inamovible. Sempre he tengut moixos a ca nostra. De fet, de petita ja m'encantaven, m'agrada la seva independència. Me veig reflexada en ells.

Una pel·lícula...

Ui, en tenc un grapat, tot i que no he estat una gran cinèfil·la, però una que sempre m'ha marcat és «El Laberinto del Fauno».

Una persona que admires...

Les dues meves padrines perquè no ho han tengut fàcil durant la seva vida. Me les estim molt.

Una data especial...

27 de Novembre perquè es quan va néixer la meva fillola Martina. Tot i que, les coses bones que me passen solen estar vinculades amb el número 5. Aposta aquest nombre també és especial.

Un nom d'home...

Bernat, el meu padrí sempre deia que darrera ell n'hi havia hagut 7 més.

Un nom de dona...

M'agrada molt Júlia, no sé perquè però m'agrada. Li posaré a la meva filla.

Un defecte...

Som molt impacient. M'agrada tenir les coses per ahir.

Una virtut...

Estic aprenent a veure la part positiva de les coses que me passen.

Un llibre...

«El hombre en busca del sentido» d'en Victor Frank. És un llibre que m'ha fet entendre que el nostre creixement en tots els sentits està darrera les coses que ens fan més por.

El teu lema...

«Si tu creus que pots fer una cosa, tens raó i si creus que no, també la tens» significa que ets tu qui posa els teus límits.

El teu plat preferit...

El plat més simple del món: Ous frits amb patata frita. Son boníssims.

Un lloc que t'agrada de Mancor?...

Sa Font perquè hi vàrem passar moltes estones i molt bons moments.

Què canviaries i què mantendries a Mancor de la Vall?...

M'agradaria mantenir les tradicions, el que s'ha fet tota la vida. Tal vegada retornar a n'aquell Mancor de quan jo era petita.

Qui t'agradaria que contestàs a aquest qüestionari?...

Na Catalina Riera, que ha abandonat el poble i vull que la recordeu una mica a través d'aquesta entrevista.

Joan Ignasi Coll Mir

DE TOT UN POC... COSES DE CA NOSTRA

QUI DIES PASSA, ANYS EMPENY

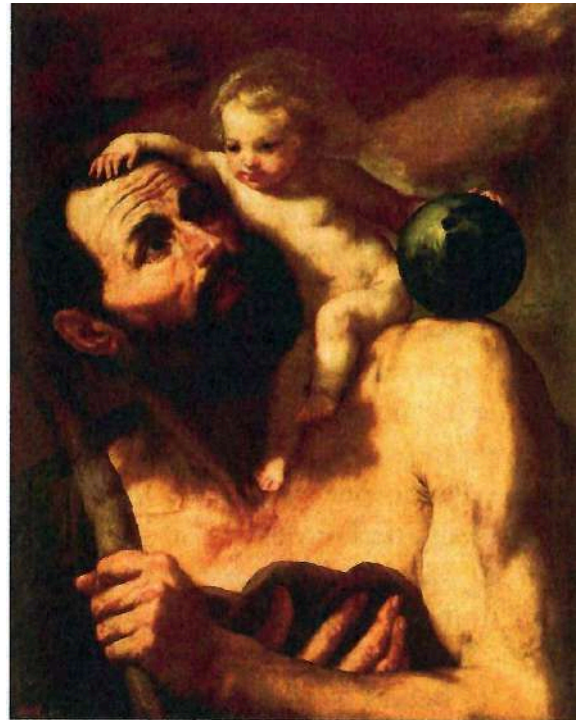
Mes de juliol

Aquest mes, abans de ser dedicat a Juli Cèsar, era anomenat Quintilis mensis, lloc d'ordinal que ocupava en el calendari primerenc de deu mesos. Es veu que l'emperador romà Juli Cèsar, gran entre els grans, va trobar que havia d'honorar la seva figura posant el seu nom al primer mes que va poder, que va ser aquest, ja que els anys anteriors estaven dedicats a deïtats que no podia desplaçar per ser considerades més poderoses que ell mateix, que ja ho era molt.

Les portes de l'estiu ja estan obertes de pinte en ample i entre de ple l'estiu. Sol fer dies de basca o de xafogor i fins i tot l'aire és calent. Les plantes també s'ho passen malament, ja que apareixen pebres, tomàtiques o melons tocats pel sol, si no es disposa d'aigua per poder regar. En aquests dies és freqüent que els dermatòlegs donin consells de no estar al sol i cobrir-se per no tenir problemes a la pell. Consells que hem de seguir per protegir-nos.

Festes

Dia 2 és la Mare de Déu de la Victòria. A Alcúdia se celebra la festa a l'ermita de la Victòria, tots els actes es fan allà. És costum que els obrers tirin avellanes i el batle o batlessa dirigeixi l'orquestra i després iniciï el primer ball. Era costum de repartir camamil·la als assistents. Dia 10 és sant Cristòfol. Diu el Pare Ginard que per sant Cristòfol començaven els banys a la mar. És el patró de Biniali. A molts de llocs hi ha benedicció de cotxes i altres elements mecànics. Dia 6 a Campanet enguany celebraran el Carnaval d'estiu i dia 14 celebraran la festa de Sant Victorià. Dia 16 és la Mare de Déu del Carme, patrona dels mariners. Celebren festa amb processons a la majoria de municipis costaners. Dia 20 és Santa Margalida, dia 22 Santa Magdalena, dia 25 Sant Jaume, dia 26 Santa Aina, dia 28 Santa Catalina Tomàs i dia 30 els Sants Abdon i Senén, patrons de la ciutat d'Inca.

Sant Cristòfol, Josep de Ribera, 1637.

Refranys

Aigua de juliol, encén el sol. Al mes de juliol, a l'era hi fa bon sol. A darrers de juliol, una hora menys de sol. Déu ens guard de pols de gener i de fang de juliol.

Mes d'agost

Dedicat al més gran emperador romà, Cèsar August. Malgrat el seu tractament complet fos molt extensiu, amb bon criteri, en parlar d'ell se l'anomena senzillament com a August. En el calendari primigeni era el sisè mes de l'any, Sextilis mensis, i tenia 30 dies, però August no va voler ser menys que el seu predecessor Juli, que en comptava 31, i en va fer afegir un al seu mes, i llavors, per quadrar l'any i que no sobràs aquest dia, el va fer llevar al ja de per si pobre mes de febrer, que va quedar amb 28, 29 cada 4 anys. Ja ho diuen: quan hi ha problemes, els petits són sempre els primers que reben. És un mes extremadament calorós. No debades els italians l'anomenen *il ferragosto*.

Festes.

Dia 1 Sant Feliu, festa Patronal a Llubí. Dia 2 és la Mare de Déu dels Àngels, a Pollença celebren la festa de la Patrona amb l'Alborada, el simulacre de moros i cristians i els cossiers. Dia 10 Sant Llorenç, festa a Selva. Dia 15 la Mare de Déu morta, festa patronal a molts de pobles, Caimari, Sineu, Can Picafort, Sencelles entre d'altres. Dia 16 Sant Roc, festes patronals d'Alaró. Dia 20 festa de Sant Bernat. Dia 24

festa de Sant Bartomeu a Consell, Montuïri i Valldemossa. Dia 28 festa a Felanitx i S'Arracó.

Refranys

A la Mare de Déu d'agost, a les sis és de nit fosc. Cada cosa pel seu temps, cigales i figues al mes d'agost. Déu ens guard de la pols de maig i del fang d'agost.

Mes de setembre

A partir d'aquest mes, i fins al darrer de l'any, es veu que els romans no varen voler homenatjar cap més deïtat, ni cap emperador es va atrevir a voler ser tan important com Juli o August, i es manté la nomenclatura numèrica inicial del nom, o sia que, com que era el setè mes del calendari inicial, encara que sigui el novè mes del calendari actual, es continua anomenant setembre, de *september mensis*. Si voleu, al mateix temps que llegiu les virtuts d'aquest mes, ho podeu fer escoltant la cançó cantada per Guillem d'Efak "Setembre, temps plujós", versió en català de "September in the rain", i vos farà una ambientació perfecta. La podreu trobar a YouTube, per exemple. És el mes, o almenys així ha estat històricament fins a hores d'ara, que separa clarament l'estiu de la tardor, i que representa una espècie de tornada a la normalitat darrere les frissors i encalentes de la primavera-estiu. També representa el començament de l'any agrícola, i l'inici del curs escolar.

Guilem d'Efak - *Setembre temps plujós*

Festes

El primer diumenge del mes a Santa Margalida celebren la festa de la Beata, amb la processó que hi participa gent d'altres indrets de fora poble. Dia 8 se celebra la Mare de Déu de setembre a Lloseta, Costitx, Maria de la Salut i a altres pobles. Dia 12 és la festa de la Mare de Déu de Lluc. Dia 15 se celebra a Petra en gran solemnitat la festa de Sant Juníper Serra, fill del poble. Dia 21 festa de Sant Mateu a Bunyola. Dia 23 festa de Santa Tecla a Biniamar. Dia 29 Sant Miquel, festa a Campanet i Lluçmajor.

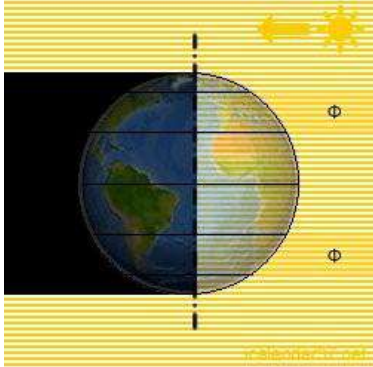
Refranys

Boira setembral, garbí i gregal, i si massa en fa, llebeig i mestral. Dels dotze mesos que hi ha, el setembre és el més malsà. El setembre bo és, si no plou en tot el mes.

Fases Lunars

Juliol. Lluna nova, dia 6, a les 00:57 h a Cranc. Quart creixent, dia 14, a les 00:49 h a Balança. Lluna plena, dia 21, a les 12:17 h a Capricorni. Quart minvant, dia 28, a les 04:51 h a Taure.

Agost. Lluna nova, dia 4, a les 13:13 h a Lleó. Quart creixent, dia 12, a les 17:19 h a Escorpí. Lluna plena, dia 19, a les 20:25 h a Aquari. Quart minvant, dia 26, a les 11:26 h a Bessons.

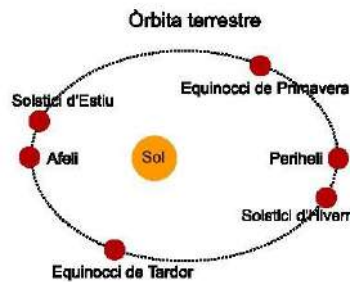
Setembre.

03:55 h a
a les 08:05 h
18, a les
minvant, dia

Equinocci

setembre, a

Terra. El dia

Lluna nova, dia 3, a les Verge. Quart creixent, dia 11, a Sagitari. Lluna plena, dia 04:34 h a Peixos. Quart 24, a les 20:50 h a Cranc.

de Tardor, entra el dia 22 de les 13:45 h **El flux solar és perpendicular a l'Eix de la** i la nit duren igual, 12 hores.

LA NOSTRA LLENGUA

Cal recordar avui dues coses que fan referència a la nostra llengua. **En primer lloc** el fet de la creació, al nostre estimat poble, de la delegació de l'Obra Cultura Balear. En aquests moments record, com a membre del grup animós de mancorins, Gabriel Fiol, Jaume Gual, Miquel Saurina, Magdalena Grau, Joan Castells, que amb el suport i ajuda del consistori, format per les següents persones: el batle, Gabriel Pocoví Pou, els regidors, Jaume Arrom Martorell, Josep Amer Alorda, Ramon Arrom Morro, Joan Martorell Vallori, Llorenç Abrines Reynés i Jaume Fontanet Martorell, iniciarem la publicació de la revista **MONTAURA** amb el primer exemplar, publicat el dia 1 de gener de 1988. Han passat molts d'anys però sempre hem estat fidels a la nostra llengua i la revista s'ha publicat sempre en català.

En segon lloc. Tots hem pogut conèixer el resultat del Pla de segregació lingüística a les escoles (*separar els alumnes per la seva llengua*), que el Govern de Marga Prohens, obligat per Vox, una força anticonstitucional i antidemocràtica, i seguint el Pacte de Govern, fet perquè el PP assolís la presidència de la nostra Comunitat. Avui ens alegrem del fracàs del Pla i agraïm l'actitud dels docents i treballadors dels centres d'ensenyament, i també dels pares i mares, i dels alumnes.

És un fracàs que de 300 centres de les Illes Balears, públics i concertats, sols si hagin adherit 11, els següents: Nostra Senyora de Montesió, Can Bonet, Mare de Déu de les Neus, Sant Vicenç de Paül-Sa Vileta, Sant Alfons Maria Ligorio, Santa Mònica, Nostra Senyora de Consolació d'Eivissa, Nostra Senyora de Consolació d'Alaró, Nostra Senyora de Consolació de Palma, Aixà-Llaüt i Juan de la Cierva. Tots són centres concertats, no n'hi ha cap de públic.

L'OBRA CULTURAL BALEAR

Al final de l'escrit es fa referència a la creació de la delegació de l'OCB de Mancor. Per això hem cregut oportú informar i donar a conèixer aquesta entitat cultural.

Què és l'Obra Cultural Balear?

És una entitat sense ànim de lucre, de 60 anys d'història que va néixer amb l'objectiu de preservar el patrimoni cultural de les Illes Balears, del qual la llengua catalana i la cultura pròpia han estat i són els eixos centrals. Des dels seus inicis, ha duit a terme una gran tasca a favor de l'autonomia i del reconeixement de la personalitat nacional de les Illes Balears.

Trobareu tota la informació: <https://ocb.cat/>

Quan i com va néixer?

El 31 de desembre de 1962, aniversari de l'entrada del rei En Jaume a la Madina Mayurqa, es va fundar l'Obra Cultural Balear. Els impulsors varen ser un conjunt de mallorquins il·lustrats, poetes, escriptors, professionals liberals, historiadors i lingüistes, entre els quals destaca l'editor del Diccionari català-valencià-balear, Francesc de Borja Moll, que ens descriu el moment en què es va crear a la seva obra "*Els altres quaranta anys 1935-1974*". Ens ho descriu així:

"Aquells anys 60 havia pres força a Catalunya l'Òmnium Cultural, societat de mecenatge en favor de les formes de cultura autòctones. Davant l'esforç que aquella institució representava, jo m'empegué de veure que a les Illes no es feia res per ajudar econòmicament a tantes activitats que semblaven urgents però que romanien aturades, o ni tan sols eren iniciades.

Cavil·lant sobre això, vaig pensar de reunir alguns amics i proposar-los d'organitzar, en petit, una cosa similar a l'Òmnium Cultural. Els vaig convocar a casa meva, dins el setembre, i els vaig dir que veia la necessitat de fer moltes coses, però que no les faríem si alguns *brusquers* no ens gratàvem les butxaques perquè aquelles coses resultassin possibles. No sé exactament quants érem els ajuntats en aquella primera reunió... Volien que jo fos el president, com a iniciador del projecte de societat; però no vaig acceptar la presidència... perquè entre els reunits hi havia una persona que jo considerava especialment apta per a presidir-nos: l'enginyer-poeta Miquel Forteza... Davant la meva negativa rotunda a acceptar la presidència, tots els reunits foren unànims a votar la de don Miquel Forteza.

Elegit el president, nomenàrem tot seguit els altres membres del consell de gestió, que foren: Pau Alcover de Haro, Miquel Arbona Oliver, Bartomeu Barceló Pons, Josep Capó Juan, Antoni Fernández Suau, Miquel Fullana Llompart, Miquel Marquès Coll, Francesc de B. Moll Casanovas, Joan Pons Marquès i Joan Sard Pujades. Miquel Marquès va ser designat vicepresident, Miquel Fullana, secretari; Antoni Fernández, tresorer. Els altres set érem els simples vocals.

Aquests fórem els consellers fundadors, que firmàrem l'escriptura de constitució de l'Obra Cultural Balear com a societat civil, davant el notari Josep Massot, el 21 de desembre de 1962".

L'OCB aixoplugà les forces de resistència política i cultural enfront al franquisme. Durant la transició, vetllà pel reconeixement oficial del català i de la cultura pròpia, organitzà cursos de llengua i cultura catalanes i patrocinà la gran manifestació per l'Autonomia del 29 d'octubre de 1977.

Fou més en temps del president Climent Garau Arbona (1970-76) quan s'inicià el naixement de delegacions locals. L'any 1972 es fundaren les primeres quatre delegacions, Algaida, Artà, Bunyola i Campos. Només la d'Algaida ha tengut una activitat continuada i sense interrupcions al llarg dels anys. Va ser l'any 1974 quan es creà la delegació d'Inca. L'any 1978 es creà la delegació de Lluçmajor. També se'n crearen a altres pobles de Mallorca, a Menorca i a Formentera. Actualment la xarxa territorial té registrades més de 40 delegacions. Unes amb manco activitats i altres amb molta activitat, com per exemple, és la delegació d'Inca, que enguany celebra el 50è aniversari de la seva fundació, i moltes altres.

Jaume Gual Mora

L'OBRA CULTURAL BALEAR, DELEGACIÓ DE MANCOR DE LA VALL

Constitució oficial de la delegació de l'Obra Cultural Balear a Mancor de la Vall.

El passat 31 de maig va tenir lloc la presentació pública de la delegació de l'Obra Cultural Balear a Mancor de la Vall. L'acte consistí en una taula sobre xarxes socials i llengua que, conduïda per la jove mancorina Núria Novo, comptà amb el periodista, influencer i impulsor del programa "Jo en sé més que tu" d'IB3 Àngel Aguiló i les creadores del podcast "Anam Fent" Neus Gil i Aina Segura. Una vuitantena de veïnats de Mancor acudiren a l'activitat, així com representants de diverses entitats culturals locals, que acabà amb un tastet de frit mallorquí i vins de la terra.

Dijous 27 de juny, Catalina Bibiloni i Catalina Bover, de la junta de l'OCB, visitaren Mancor per a la constitució oficial de la delegació. En la reunió, van explicar en què consisteix una delegació i la importància que té la xarxa cívica territorial per la llengua, la cultura i el país a tots els pobles on es constitueixen. Destacaren que les delegacions locals són el cor de l'entitat, el motor que fa que l'Obra Cultural Balear funcioni i arribi a totes els municipis. Els nuclis locals són responsables de promoure activitats culturals, defensar la llengua i la cultura pròpies, i fomentar la participació ciutadana en els afers culturals del territori.

Durant la reunió es va fer una crida a la implicació de la ciutadania, convidant tots els mancorins i mancorines, de forma transversal i independentment de la seva afiliació política, a unir-se a la delegació i participar activament en les seves iniciatives. Es va subratllar la importància de la col·laboració entre les diverses entitats locals per tal de potenciar la cultura i les tradicions del municipi.

Les persones que intervingueren a la taula sobre xarxes social i llengua, el president de l'OCB i els membre que posaren en marxa la delegació

A més, es van presentar els primers projectes que la nova delegació té previst dur a terme, com ara cicles de conferències, rutes guiades, presentacions de llibres, mostres de cinema, tallers de cuina i excursions. Amb aquesta nova delegació, que presidirà Guillem Villalonga, l'Obra Cultural Balear reafirma el seu compromís amb la cultura i la llengua catalanes, pròpies de les Illes Balears, i treballa per enfortir el teixit cultural de Mancor de la Vall, contribuint així al desenvolupament cultural i social del municipi.

OCB, Delegació de Mancor de la Vall

ENTREVISTA, SEBASTIÀ LLOMPART LLOBERA, de can Salat (Inca)

Com havíem acordat amb el matrimoni Sebastià Llopart i la seva esposa Andria, el divendres dia 14 de juny, a la tarda, acudírem a ca seva, al carrer Pedregaret, núm. 44, per tenir una entrevista amb ells, sabíem que tenien moltes coses per contar i vivències de la seva vida. Hi fórem presents amb ells, la seva neboda Mariabel, na Joana Maria Alba i jo mateix. Ens varen rebre molts contents i he de dir que passàrem, més d'una hora, revivint les etapes de la vida d'en Sebastià, de n'Andria i la seva família. Vaig posar l'enregistradora a punt i iniciàrem la conversa.

Quan vares néixer, Sebastià?

Vaig néixer a Inca, dia primer de gener de 1949, vaig ser es menor de tres germans, Toni, Miguel i jo.

N'Andria intervé i diu: *Jo vull contar un secret, ell va néixer dia 31 de desembre i sa seva mare el va inscriure a dia 1 de gener.*

Sebastià. *Efectivament, vaig néixer a les 11 i mitja des vespre de dia 31 de desembre i mu mare a l'hospital va pensar que era dia 1 i va posar dia 1.*

Andria. *Precisament dia 31 de desembre és recordat perquè, degut a què sa mare d'en Sebastià morí, més envant, un 31 de desembre.*

Què ens pots dir dels teus pares?

Som fill des sabater Antoni Llopart Ramis i de sa mestressa de casa María Llobera Morro. Es meu pare era un addicte al treball. Va servir a s'exèrcit i també va participar a sa guerra civil. Abans

de casar-se, va ser projeccionista en es cinema local, en es Teatre Principal d'Inca, recentment renovat. Era un gran admirador des Club de Futbol Constància. Li encantava es futbol i es toros. Era un àvid fotògraf aficionat. Jo avui compartesc ses seves dues aficions, sa fotografia i es Cinema. Mu mare era un des cinc germans i germanes originaris de Moscari, sa típica mestressa de casa mallorquina, una gran mare i gran cuinera. Sa família era coneguda a Inca, mos deien de can Salat.

En Sebastià, any 1950

Recordes on vàreu viure quan eres petit?

Sí, en es carrer Esquívies, número 14.

Ara és es carrer de ses Coves.

La mare de passeig amb els tres fills Toni, Miquel i Sebastià, any 1950

Quan començares a l'escola?

Era molt jove i anava a la Puresa amb ses monges. Només es nins més petits hi podien anar, es nins grans no hi anaven, només hi anaven nines grans. Ara ja hi van nins grans.

Després on vares anar a escola?

Després vaig anar a s'Acadèmia. Record dos professors, entre d'altres, don Sebastià Balaguer i don Jaume Ferrer. Allà vaig fer es batxiller que es feia llavors i me vaig aturar. Després vaig començar a estudiar de delineador que feia per correu, en aquell temps es podia fer a distància. Ho vaig deixar aviat perquè amb un grup vàrem fer un conjunt musical i tocàvem per tot Mallorca.

Què es deia el conjunt?

JETS. Érem quatre. Jo tocava sa bateria. Vàrem tocar a Títo i a Saragosa. Mos vàrem aturar aviat, altres duraren molt més, per exemple es Xilvars.

Na Mariabel, sorpresa perquè no coneixia aquest fet del seu tio, li va demanar: *Quins eren ets altres que tocaven?*

En Sebastià li diu: *En Pep Gual, en Miquel Riutort i en Tolo Gorries.*

El conjunt JETS, actuació 31 desembre 1965

I després que feres?

Vaig anar a Londres amb en Tòfol Melis. A tots dos mos encantava Londres. Era s'època des Beatles, es Rolling Stones. Londres en aquella època era màgica. Vaig estudiar anglès, però es primer que vaig aprendre va

Trobada Familiar, 1967, abans de partir cap a Anglaterra

ser s'italià mentre treballava en un restaurant italià en es Soho.

Què anàreu a fer allà?

Vàrem anar allà per estudiar anglès, perquè pensàvem que acabaríem fent feina a un hotel. Es coneixement de s'anglès me va servir molt per a fer feina amb ses sabates. Vàrem estudiar mig any, i ho vàrem deixar anar perquè no podíem viure, havíem de guanyar doblers i tots dos mos posàrem a fer feina.

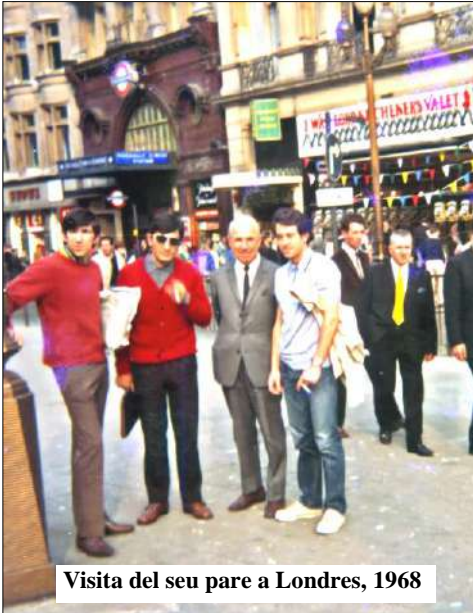

N'Andria, any 1949

Sembla que allà vares conèixer aquella al·lota que va guanyar el teu cor i seria la teva esposa i la mare dels teus fills. Com va ser?

Sí. Vaig conèixer a sa meva futura esposa Andria, qui a poc a poc em va ensenyar anglès. Començarem a conversar en francès. Ella també se'n va anar de casa a una edat primerenca. Andria és originària de South Shields, en el nord-est d'Anglaterra, i també va venir a viure a Londres amb amigues.

N'Andria intervé i diu a en Sebastià: *Diga-li com va ser sa trobada?*

Visita del seu pare a Londres, 1968

És curiós, diu en Sebastià, va ser per un pobler. En Pep es meu cosí, en Pep Ordiñana, està casat amb na Magdalena Bennàssar, que és de sa Pobla i cosina d'en Biel Bennàssar que estava amb jo a Anglaterra era es meu amic i era es meu millor amic. —N'Andria continua i diu— Aquest Biel Bennàssar sortia amb sa meva millor amiga; érem un grup d'amigues, una deia jo tenc un amic i els dos es digueren, un a s'altre, jo tenc una amiga. Lo cert és que el proper novembre complirem els 53 anys de matrimoni.

Treballant al Soho, 1968

Visites de n'Andria a Mallorca, abans de casar-se, a una casa des Barcarès i contant-se coses devora el mar

Vos casàreu a Anglaterra?

No. Es Govern Espanyol no me volgué renovar es meu passaport i em digueren que havia de tornar a Espanya, aquesta és sa realitat, i jo després d'un any i mig vaig tornar a Mallorca i vaig fer es servei militar obligatori a la Base Aèria des Port Pollença. No érem casats, jo vaig venir i ella va quedar allà. De tant en tant ens vèiem perquè ella venia o jo anava allà. Posteriorment mos casàrem a s'església de Santo Domingo d'Inca l'any 1971. Jo vaig començar a treballar com a conserge a s'Hotel Formentor.

Interior de l'església de Sant Domingo

Andria. Jo quan vaig venir, abans de casar-nos, era anglicana, havia fet sa comunió i tot lo que es fa a s'església anglicana, però no em podia casar i don Guiem Julià, que era es rector de Sant Domingo, em digué vine i te batiaré. Així sa paperassa estava arreglada. També me vaig haver de treure sa meva nacionalitat espanyola.

Bé després de casats vos establíreu a Inca?

Sí, estàvem en es carrer Salut. Jo feia feina a s'hotel Formentor, feia de conserge. Saber anglès me va ajudar molt. Vaig estar allà un any i mig.

Quant de fills i nets teniu?

Tenim un fill, en Toni, que té 52 anys i està casat; viu a Manacor i té un fill que nom Sebastià. A Nova York hi viu la nostra filla, na Maria, que té 50 anys, està casada i té tres filles, n'Alexia, na Mia i na Kayla i un nin en Dylan. Per tant tenim tres netes i dos nets.

Andria. És curios que quan vivíem en es carrer Salut d'Inca, teníem uns veïnats, molt amics nostres, que tenien una filla que més envant seria sa dona des nostre fill Toni.

Què vares fer quan deixares l'Hotel Formentor?

Encara que m'encantava treballar a s'Hotel Formentor, va arribar un moment que vaig començar a pensar en es meu futur. Allà treballava fins tard i es viatge des d'Inca a s'hotel s'estava tornant esgotador. Per altra part n'Andria i jo volíem formar una família. Es meu germà Miquel em va oferir treball en es seu recentment inaugurat

magatzem de complements per a calçat a Inca. Això estava en es moment de més auge des calçat a Inca i li estava anant extremadament bé. No record quant de temps vaig treballar per a ell, però gairebé fins que mun pare em va necessitar.

Antiga fàbrica de sabates

Després treballares amb el teu pare?

Sí. Mun pare era un des tres socis de sa fàbrica que es deia "Bernat Ferrer", hi havia en Bernat Ferrer, en Ramon Ferrer i mun pare Toni Llompart. Cap des meus germans, ni en Toni ni en Miquel, volien formar part des negoci. Jo era s'elecció òbvia a causa des meu anglès. Es treball en una fàbrica no era es que tenia al cap com a carrera, però estimava es meu pare i en algun moment vaig cedir i vaig començar a treballar al seu costat.

A sa fàbrica vaig adquirir molta experiència. Vaig convèncer el meu pare perquè instal·làs una cadena de producció automàtica per augmentar es flux de sortida. Mirant cap enrere, m'agrada pensar que li vaig ajudar. Vaig viatjar amb ell a Alemanya i en un viatge creuàrem Alemanya de l'Est cap a Berlín per a vendre sabates trenades, una de ses especialitats de sa fàbrica. Alemanya de l'Est encara era un país comunista en aquells moments i em va sorprendre sa pobresa que vaig veure.

Fins quan estares treballant a la fàbrica?

Ara no ho record, si hi vaig estar tres o quatre anys. Mun pare feia feina per a dues empreses molt grosses americanes. A sa fàbrica fèiem dues temporades, hi havia sa temporada baixa a Europa i llavors feien feina per ses empreses americanes.

Hi havia dues empreses molt grosses una era sa Thom Mcann una altra es deia Smerling. També era una empresa molt grossa. Jo me vaig fer molt amic amb l'amo de s'em-presa.

Un dia me va posar un preu molt alt damunt sa taula per fer feina amb ell des d'Alacant, perquè havia d'obrir una sucursal europea a Alacant. Jo havia de supervisar i inspeccionar ses compres de calçat de sa seva empresa per a Smerling Imports, amb seu a Nova York. Jo m'ho vaig pensar i en parlàrem amb n'Andria que no va deixar de plorar durant dues setmanes. Em deia, on mos duus? Ens encanta viure aquí a Mallorca. Què faran amb ets avis, què passa amb na MariaBel? Què passa amb sa meva família, que venen de visita a s'estiu? Jo no sé res d'Alacant. Ai Déu meu! Ho decidírem i anàrem a viure a Alacant.

Allà me'n cuidava d'Anglaterra, França, Alemanya, Itàlia, Portugal i Espanya.

El matrimoni i els seus fills, Sebastià i Maria, acompanyats dels padrins, al Mar Azul d'Alacant, per les Festes de Nadal

Maria Bel. Ja teniu dos fills, llavors?

Andria. *Sí, ja teníem dos fills. Jo estava desfeta perquè m'encantava Mallorca. Aquí era part de sa família i estàvem agrupats a una finca familiar que havíem fet on vivien tots es germans d'en Sebastià, en Toni i en Miquel. Vaig plorar molt de temps i deia que no me'n volia anar.*

I després un altre salt més lluny de Mallorca?

Sí —diu en Sebastià— BOOM a NOVA YORK. Feia uns 5 anys que vivíem a Alacant. Estàvem encantats allà, podíem venir a Mallorca, sa gent mos tractava molt bé, teníem amics, es temps era fantàstic. Sa gent era molt semblant a Mallorca. Però un bon dia l'amo de s'empresa, Harold Smerling, es va acostar a mi i em va oferir es lloc de Vicepresident Comercial per a Europa i Sud-amèrica. Quin honor. Jo només tenia trenta anys en aquell moment i no podia creure que m'estiguessin oferint un lloc tan important. Hi havia un problema, havia de viure a Nova York. Com ho podria dir a n'Andria i als nins? Va ser una oferta que no vaig poder rebutjar. Ho parlàrem. Vàrem decidir que jo me n'aniria tot sol mig any a veure si mos aniria bé Amèrica, si era per nosaltres o no. Hi vaig estar sis mesos. N'Andria va venir a veure'm, era l'any 80-81. Sa veritat és que a mi me va agradar. En aquell temps, Amèrica estava bé. Passat es sis mesos, després de molta discussió profunda férem ses maletes i mos n'anàrem a viure a Nova York i mos vàrem tornar americans. Però hem de dir que mai vàrem perdre ses nostres arrels mallorquines. Vàrem mantenir sa nostra nacionalitat espanyola, jo per haver nascut a Espanya i n'Andria que s'havia fet ciutadana espanyola quan mos casàrem.

Quina era la teva feina?

Encara que tenia sa meva seu a Nova York, es meu treball implicava visitar totes ses nostres fàbriques europees, així com ses principals convencions de calçat a Europa i als Estats Units. D'aquesta manera vaig estar en constant contacte amb Mallorquin Shoe World i es seus participants. S'experiència que vaig adquirir va ser invaluable. Teníem una oficina a Itàlia i passava molt de temps viatjant per aquest país.

Visita a les cascades del Niàgara amb la seva neboda Mariabel

En algun moment es preus europeus varen pujar massa i es compradors de calçat varen girar es seus ulls cap a la Xina i l'Orient Llunyà. Jo allà me'n cuidava d'Europa i me'n cuidava de totes ses fàbriques de Sud-amèrica. A Espanya es preus se varen revaloritzar i mos n'anàrem altre cop a Itàlia, perquè es preus eren més barats que a Espanya, però llavors vàrem fugir d'Itàlia, mos havíem quedat a Grècia. Noltros teníem a Mallorca 24 fàbriques. En teníem a Inca, Alaró, Lloseta, Binissalem.

Quan d'anys hi estareu allà?

Trenta quatre anys, però cada estiu que veníem a Mallorca estàvem en es Barcarès. També venien a visitar-nos gent d'aquí i anàvem a Canadà, Filadèlfia etc.

Com valores aquesta experiència que vares viure?

Mirant cap enrere, estic agraït per s'experiència, però quina diferència amb fer negocis amb Europa i Xina. Per jo va ser un xoc

cultural enorme. Es viatges duraven 6 setmanes seguides. Era esgotador. S'única cosa positiva va ser que ses fàbriques mallorquines també es proveïen de Xina i quan jo anava allà, a ses nits, em reunia amb vells amics a s'hotel. Recordàvem es passat fins a altes hores de sa nit.

Va arribar un moment, quan estava molt prop dels 60 anys (59 i mig per a ser exactes) em vaig assabentar que s'empresa estava reduint el personal; i com jo tenia un salari alt vaig ser un dels primers a ser acomiadat. Va ser totalment inesperat i molt impactant per a mi. Bàsicament havia dedicat tota sa meva vida a aquesta marca i me l'estaven llevant, per descomptat, però era massa jove per a jubilar-me.

Juliol 1983 a Mallorca, n'Andria, la seva filla Maria i la nebota Mariabel acompanyats d'alguns amics i familiars

Que va passar després?

El destí va tornar a fer sa seva part. Un molt bon amic meu canadenc, Cedric Morrice, treballava per a una empresa familiar mexicana, que es deia FLEXI. Eren amos d'una gran cadena de sabateries de confort a Sud-amèrica, així com d'una enorme fàbrica de sabates a Lleó, Mèxic. Cercaven a algú que obrís es mercat nord-americà. Llavors n'Andria i jo acabàrem treballant per a FLEXI. Després de reunir-me amb sa família Plascència tant a Mèxic com a Nova York, mos varen contractar, a mi com a president de Flexi Footwear NY i a n'Andria com sa meva gerent d'oficina. Obrírem s'oficina a sa nostra casa i es garatge es va convertir en magatzem. Treballàvem moltes hores, viatjant d'anada i tornada a Mèxic. Al principi gaudíem es desafiament. Es nins ja se n'havien anat de casa així teníem molt de temps per a dedicar al projecte. Després s'economia mundial va sofrir una recessió. Encara que es propietaris estaven molt interessats en com anaven ses coses i contents amb es nostre treball, vàrem decidir que no volíem continuar. Ja mos acostàvem a s'edat de jubilació.

Vos vàreu jubilar abans de tornar a Mallorca?

Sí, mos jubilàrem allà. Vàrem estar un any perquè no ens decidíem a deixar ets al·lots. Sa nostra filla tenia quatre infants que eren petits. Volíem venir però deixar sa nostra filla era molt difícil.

Finalment la roqueta vos estirava i tornàreu a Mallorca. Perquè triàreu aquest poble tan hermós on viviu?
Ella —diu en Sebastià dirigint-se a n'Andria— perquè hi vivia es fill, volia estar devora en Toni i jo perquè me va agradar. En principi mos ne volíem anar a viure a Alcúdia, però vàrem trobar millor a Mancor. Jo te diré sa veritat, quan vaig venir a Mancor me va enamorar el fet que hi hagués al·lots jugant en es carrer, això me va donar ses ganes de venir, això ja no es veu enlloc.

Andria. Amics nostres que viuen fora de Mancor, quan venen estan encantats de veure aquest poble.

Teniu el fill Toni i la seva família que viuen aquí, però la vostra filla Maria i família viuen a Nova York. Supòs que vivint allà, la vostra filla i nets venen a veureu-vos?

Sí, venen cada dos anys, perquè es viatge de 5 persones és molt costós. Parlam amb ells cada dia.

La filla en què treballa allà?

Es seu espòs és enginyer mariner i està molt ben col·locat. Sa filla fa feina a dos llocs, ara que es fills són més grans. Sa seva filla major ja s'ha graduada a sa Universitat. Sa segona ha començat a la Universitat. Sa filla petita té 16 anys i es fill, que és es petit de la família, té 14 anys.

Quines coses més voleu contar?

Andria. Jo vull contar una anècdota de quan vivíem a Nova York. Un dia, una veïnada de ca nostra feia una festa per un senyor, no sé si era un cardenal. Jo vaig dur a sa veïnada una ensaladilla mallorquina. Quan estàvem menjant a sa festa, un senyor me va saludar i em digué, m'han dit que vostè ha fet s'ensaladilla? Jo li vaig dir que sí, ell em digué que havia estat a Deià i es capellà d'allà va fer una ensaladilla, jo en vaig menjar i me va agradar molt. Quan he menjat sa que vostè ha fet, tot d'una he dit aquesta ensaladilla és mallorquina.

Sebastià, sabem que tens una gran afició i dedicació a la fotografia?

Sí, puc dir que a més d'estimar Mallorca, tenc un interès molt gros per fotografia llocs de sa nostra Mallorca. Me'n vaig per pobles i faig fotos a cases, i a tot lo que me crida s'atenció que veig per Mallorca. Això és una cosa que es mallorquins no coneixen, no surten per Mallorca; i saps que ho és de guapa Mallorca, no en som conscients. Un dia vaig anar a Petra i feia un cafè en un bar i tenia una foto grossa que mirava. Un home de Petra s'acostà i em digué, on has fet aquesta foto, això és molt guapo? Jo no li puc dir mentides i li vaig dir, veus aquella casa d'allà, idò aquesta foto es feta en aquella casa. No sabia res i era de Petra. A Inca i a Mancor hi ha un racons i llocs molt guapos per fer fotos.

Tu en deus tenir moltes de fotos?

Sí, crec que són unes 93.000. Ara mirau aquesta foto —mos ne mostra una de preciosa—. En faig moltes de fotos, jo les compon, les ampliï i les modific. M'agrada molt.

Ens ensenya altres fotos molt interessants que denoten un coneixement superior a molts de fotògrafs professionals. Li suggerim que seria molt interessant muntar una exposició fotogràfica al nostre poble.

Volem acabar amb una frase que varen dir, en Sebastià i n'Andria, un matrimoni que ha trescat molt de món, quan varen arribar, tots dos jubilats, al nostre poble de Mancor:

A LA FI JA SOM A CASA!! AQUÍ TENIM FAMÍLIA, A MÉS DEL NOSTRE FILL TONI, LA NORA TERESA I EL NET SEBASTIÀ, LA NOSTRA NEBODA MARIABEL. ENS ENCANTA VIURE A MANCOR.

ESTAM ENVOLTATS D'AMICS I FAMILIARS. A LA NOSTRA FILLA MARÍA I LA SEVA FAMÍLIA, QUE VIVEN A NOVA YORK, ELS ENCANTA VENIR A VISITAR-NOS.

TENEN EL MILLOR DE TOTS DOS MONS UNA VEGADA MÉS!!

Jaume Gual Mora, amb la col·laboració de Joana M. Alba i Maria Bel Llompart

EIEL MONTAURA

Després de les vacances de Pasqua, arriba el tercer trimestre.

Amb ell donam la benvinguda a Sant Jordi; aprofitem per contar la llegenda, pintar dracs, roses, princeses i prínceps; compartim contes duits de casa i junts cantam les cançons pròpies d'aquest dia.

Dins aquests mesos hem tingut moltes visites i també hem visitat llocs nous.

Ens va venir a conèixer el Policia Local del nostre poble. Els més grandets de l'escoleta visitarem la biblioteca de Mancor convidats per na Cati, la bibliotecària, on ens va contar un preciós conte i ens va convidar a berenar. Moltes gràcies Cati per pensar amb nosaltres!!!

A les nostres aules, també, ens han visitat diferents animals: tortugues, granotes, ocellets, conills, cucs de seda, cargols...i hem pogut gaudir de donar-los menjar i tocar-los.

Tot seguit ha arribat l'estiu i com cada any, el Ceip Montaura, ens ha convidat a passar un dematí a l'escola de nins i nines grans. Hem berenat amb ells/es i hem conegut l'escola on el pròxim curs hi aniran un bon grapat dels nostres infants. Moltes gràcies a tot l'equip docent del Ceip Montaura!

Amb un poc de tristesa i, al mateix temps, alegria arriba el dia de la graduació dels nostres infants més grans!!! Juntament, amb les famílies varem fer una gran berenada a l'escoleta i gaudirem d'un capvespre meravellós on els nins i nines foren els protagonistes.

El darrer divendres de Juny, com és tradició cada any, hem fet la sortida a Palma Aquarium.

On disfrutarem d'un dia ben solejat on vam veure peixos, tortugues, taurons i altres animals ben interessants...i, per suposat, banyar-nos en els brolladors d'aigua per estar ben fresquets.

Gràcies a l'Ajuntament de Mancor de la Vall per col·laborar amb nosaltres i regalar-nos el transport a tots i totes!!!

I gràcies a les famílies per compartir amb tanta il·lusió aquest dia tan especial per nosaltres.

Bon estiu!!!

MONTAURA

ANIVERSARIS DEL TRIMESTRE

TERESA

MARTA

CLOE

MAR

Associació Amics de la Tercera Edat de Mancor de la Vall

Dia 1 d'abril celebràrem el Dilluns de Pasqua a Santa Llúcia amb una paella que compartírem 160 persones. Va ser un gran dia de pancaritat, en el que aproximadament 600 persones pujaren per dinar amb amics i familiars. Després de l'arribada de la verge, va començar la missa que va presidir Mn. Vicenç Miró. Just acabada l'eucaristia, les monges convidaren a uns pastissos i un poc de moscatell a tots els assistents. Abans del dinar, vam veure diferents representacions, ball dels cavallets, plantada de gegants, i una ludoteca per als més petits, després l'agrupació Festa Pagesa

va animar amb la seva música i balls part de l'horabaixa.

Els dies 26, 27 i 28 d'abril, un grup ben nombrós anàrem a l'Aparthotel Green Garden de Cala Ratjada, tres dies d'allò més aprofitats. Menjarem molt bé, però també tenguérem temps per caminar per tots els carrers i fantàstics passejos a vora mar que té aquesta població del municipi de Capdepera. El dissabte, anàrem al mercat setmanal, un

del més important i visitats de Mallorca. Com he comentat abans, vàrem tenir un grup gran i molt ben avingut, tots quedarem molts satisfets d'aquesta estada i ens animàrem a repetir-la en tenir noves ofertes.

Dia 1 de maig celebràrem la festa de l'aniversari de l'associació. A les 11.00 h vàrem assistir a la missa solemne, que va presidir el vicari de la nostra parròquia Mn. Vicenç Miró, amb l'acompanyament del Coro parroquial, a la direcció d'en Jaume Gual, i Tomeu Ripoll, agraïm moltíssim la seva participació en aquesta festa d'aniversari. També moltes gràcies al pare Vicenç per la seva implicació, i a tots els socis pel seu suport.

A la sortida de l'ofici, l'Ajuntament va oferir a la mateixa plaça de l'església un refresc per tots els assistents. A les 13.00 h, amb dos autocars sortírem de Son Morro, cap a Binicomprat. Allà ja ens esperaven tots els que vingueren en cotxes particulars, compartirem taula a prop de 160 persones. Sempre intentem que el menú d'aquest dia sigui especial i que la gent surti satisfeta, tant del lloc com de l'atenció rebuda. Ballàrem un poquet, i a les 18,00 h reprenguérem el camí de tornada a Mancor.

Volem agrair el compromís per compartir aquest dia en tots nosaltres al president de la Federació de la part forana D. Juan Bibiloni; com també a la directora Insular de Promoció Sociocultural, Herminosinda Mariño. Després de dinar, vàrem fer un petit homenatge, a tres persones que han estat presidents de la nostra associació, i que el dia d'avui tenim la gran sort de gaudir encara de la seva companyia: D.Gabriel Pocoví Pou, ell l'any 1980 fou el que va impulsar la seva creació, constituïda posteriorment i registrada a la Delegació de Govern l'any 1987, fou president del 26 d'agost de 1995 a l'1 de maig del 2004. Dia 18 de setembre del mateix any, fou elegit D. Lleonard Pocoví Serra, fins al dia 7 de juliol del 2012, que fou nomenat per l'assemblea de socis D. Jaume Martorell, actual president de l'associació. Gràcies a tots ells, per la seva entrega i dedicació, i desitjar-los també, salut per molts d'anys.

Dia 17 de maig una petita representació de socis, assistírem a l'ofrena floral a Lluc, berenàrem d'una panada, i a les 11.00 h anàrem a l'acolliment, per acompanyar la missa, oferida pel bisbe de Mallorca, Don Sebastià Taltavull, juntament concelebrada pel prior del santuari, D. Marià Gastalver, el vicari Antoni Burguera i el diaca Toni Moreno. Unes 970 persones de diversos pobles de la part forana, foren els assistents d'aquest dia. El dijous dia 16 varen fer l'ofrena, altres pobles també de la part forana, amb una participació igual de nombrosa. En acabar l'ofici, partírem tots cap a Mancor, per compartir un dinar a cas Puput, que prèviament havíem encomanat; érem pocs i passarem un dia de bona companyia, que al final és d'allò que es tracta.

Moltes gràcies per ser aquí.
Una forta abraçada i salut per molts d'anys.

Biel Llobera

ARRELS

El mes de maig passarà a la història d'Arrels com el del intercanvi amb l'associació cultural dels Falcons de Vilanova i la Geltrú.

El Sant Joan de 2022, juntament amb els Castellars de Mallorca, aconseguirem que una colla falconera i una castellera, actuàs a Mancor i d'aquí va néixer l'intercanvi.

Nosaltres cuidàrem d'ells el dissabte capvespre fins el diumenge 19 de juny de 2022, i ells ens convidaren el 25 i 26 de maig de 2024, a la 8a Trobada de Balls Populars de Vilanova i la Geltrú.

Hi ha una feineda darrera una sortida de l'illa! Amb l'esforç de les famílies aconseguirem un grupet de 6 cavallers disposats a demostrar les nostres arrels.

Després de 2 mesos de molta feina, el divendres 24, en Bernat, en Bernadet, en Víctor, na Pedrona i jo, partirem amb 3 furgonetes (mil gràcies a en Manel Alba per deixar-nos la seva furgó) a les 10 del matí cap a Barcelona amb vaixell..

El divendres partiren altres famílies i ja el dissabte matí, ben prest, arribaren els darrers components de l'associació, 35 en total.

A Vilanova i la Geltrú ens acolliren com si ens coneguessim de tota la vida, especialment el matrimoni format per na Neus i en Damià. El dissabte, fora son, ens encarregàrem de muntar els nostres gegants, Joan i Llúcia, en Rasputín i els 6 cavallers, dins el seu local conegut com "la peixateria vella", situada a la frontera de les dues barriades principals del poble. Un lloc molt adient, molt a prop del centre de la ciutat i ben adaptat a la seva tasca cultural.

A mitjan matí en Damià i na Neus ens dugueren a visitar el Museu del Ferrocarril, lloc que ens va agradar moltíssim, molt interessant i entretingut, on podem trobar màquines del segle XIX, XX i XXI, un espai modern de demostracions audiovisuals, exposicions, biblioteca, tenda, zona de descans, etc, tot dins 17.000 m², però el més divertit fou que poguérem colcar dins un tren de principis del segle passat. Després de dinar, un ratet de descans i cap a l'actuació, passant primer, per la presentació a les autoritats de les colles participants a la Mostra, unes 6 colles, entre tamborers, gegants, falcons i nosaltres.

Sortirem de la Plaça de l'Església, aproximadament a les 18 h, cap a la Plaça de la Vila (Ajuntament), on, per primera vegada presentarem el ball dels gegants i el corb. Un ball que reivindica l'amistat entre les persones desenvolupat en tres parts. La primera, on dos amics

(Joan i Llúcia) juguen i ballen, a la segona, el corb (un element diferent als altres dos) intenta atreure l'atenció dels altres per ser el seu amic però no ho aconsegueix (aconseguir l'amistat d'altres no sempre és fàcil) però a la tercera, es reivindica i aconsegueix jugar amb ells i guanyar-se la seva amistat, un ball a tres amb un final espectacular. L'amistat pura i simple. Tant de bo les persones es poguessin entendre de la mateixa manera, tant els que són similars com els diferents, independent de les ideologies, races, colors, idiomes, etc.

Seguiren els cavallets, que humilment he de dir que ho feren perfecte, aconseguint deixar bocabadats a tots els assistents, gràcies també a la feina feta pels nostres xeremiers, en Biel, na Margalida, en Pere, en Sebastià i n'Antònia (en Bernadí el trobarem a faltar, no va poder venir degut a la defunció del seu pare).

Ja cap a l'ajuntament, pel carrer ballàrem, cantàrem, sonàrem i, en no res, arribàrem, sent els gegants els primers en actuar i seguidament els cavallets, davant unes 1.000 persones. Els nins, per primera vegada, actuaren damunt un cadafal, cosa que va engrandir la seva actuació i li va donar més visibilitat. Abans havien actuat les dues colles falconeres amb figures molt espectaculars i molt ben acabades, es notaren les hores de pràctica i assajos.

Pareixia que els nins no estaven cansats, després de dues hores de portar els cavallets i amb una juguera pròpia de la seva edat, seguien amb les piles carregades i ja va ser després del sopar de germanor, on totes les colles participants soparem junts, de butifarra torrada al caliu, molt bona per cert, quan demanaren anar a descansar. Els grans també duïen un bon cansament, especialment en Bernat i en Victor, portant tot el capvespre als gegants.

El diumenge, no havíem d'actuar i en Damià i na Neus ens havien preparat una altra sorpresa. Després de berenar, una visita pel poble on en Damià ens instruïa en la història més recent del poble, la seva evolució industrial, engrandiment, etc., fins arribar devora la mar on hi tenen un circuit de mini trens per colgar la gent. Ja mos veus, tant a grans com a petits, asseguts damunt les rèpliques de trenets i fent voltes pel circuit, aquí les fotos, com va passar al museu, feren flamada i més d'un va acabar el seu carrete (rodet de fotos).

Resulta que en Damià participa en moltes agrupacions de la ciutat (més de 66.000 habitants) especialment en el

museu del ferrocarril i el trenet, a més dels Falcons. De fet, ell i na Neus formen part dels Pabordes de la Festa Major de Vilanova (són els organitzadors de la Festa Major, escollits pel poble).

Després, un poquet de relax a la platja de Vilanova i a dinar a la “peixateria” d’un bon fideuà, convidats pels Falcons. D’aquí a replegar, desmuntar i cap al port o aeroport. La sortida no va causar cap problema i els darrers en arribar a Mancor fórem el primers en partir, arribant a les 7:30, buidar furgonetes i cada un cap a la seva feina, escola, etc. Vos puc ben dir que el dilluns va ser un dia ben feixuc (jajajaja) però molt orgullosos, tots, d’haver passat un cap de setmana que no oblidarem.

Ja per les festes de Sant Joan, Arrels ha participat activament, actuant totes les colles. El dissabte 15, els xeremiers acompanyaren a les autoritats per a l'Ofrena i seguiren sonant una horeta a la plaça de l'església i fins i tot, dins Cas Puput. El diumenge 23 vàrem poder presentar el nou ball dels gegants amb el corb, encara que a la plaça, el paperí impedia que els dos gegants es moguessin com ells voldrien, però es va poder veure tota l'actuació. També actuaren els cavallets i sonaren els xeremiers. Tancàrem, el dia de Sant Joan, amb la plantada dels gegants a l'homenatge a la gent gran.

Després de les actuacions del diumenge 23, organitzàrem un berenar a la cotxeria de Son Morro on visionàrem un vídeo resumen del viatge i acomiadarem a dues de les nostres cavallets més antigues de l'actual colla, na Xisca i na Carmen (aquesta va ser la capitana sarraïna a Vilanova i a Sant Joan).

I com diuen les padrines, qui bé comença, abans acaba.

Juan Torrens
Tresorer d'Arrels

JUNTA LOCAL

La junta local de l'Aecc de Mancor vol agrair la col·laboració dels mancorins i mancorines en la qüestació del dia de Sant Joan, en la qual es van recaptar 452,64 €, que es destinaran a investigació i prestació de serveis per part de l'Associació Contra el Càncer.

Moltes gràcies per la vostra aportació.

CONSELLS SOBRE PREVENCIÓ SOLAR

El sol té efectes beneficiosos sobre la salut però també pot tenir efectes nocius (cremades, al·lèrgies, fotoenvelliment, càncer de pell). Amb un consells i unes mesures de precaució podràs gaudir dels seus efectes beneficiosos i cuidar la teva salut 🙌🙌🙌

- ★ Evita l'exposició a les hores centrals del dia (entre les 12 i les 16 hores).
- ★ Utilitza fotoprotecció i roba adequada durant les activitats a l'aire lliure. També en dies ennuvolats.
- ★ Utilitza ulleres de sol homologades, gorra o barret i fotoprotector labial.
- ★ Aplica't el fotoprotector almenys mitja hora abans de l'exposició al sol. Renova l'aplicació cada dues hores.
- ★ Hidrata la pell després de l'exposició al sol. Beu molta aigua per compensar la deshidratació.
- ★ Evita l'exposició al sol si estàs prenent medicació fotosensible a la llum solar. Consulta-ho a la farmàcia.
- ★ En casos especials: infants, embaràs, ancians,... augmenta les precaucions.

Junta local de l'aecc de Mancor

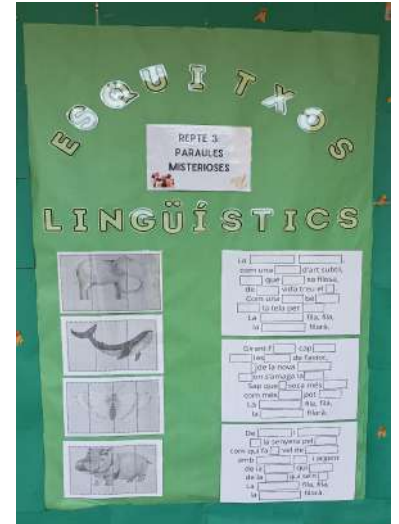

CEIP MONTAURA

L'estiu ja és aquí!

El pregó de les festes del poble i que dóna els sus a dies de celebracions, renou de paperí gronxat pel vent i vida al carrer també marca una altra fita: l'expiració d'un curs escolar plegat de reptes.

Aquesta paraula que els docents utilitzam tan sovint i que tenim tan integrada en el nostre lèxic habitual durant aquest darrer trimestre ha tingut un protagonisme literal i especial. Vos parlam dels reptes lingüístics que es van gestar assedegats de la quimera de donar a la nostra llengua el lloc i la importància que es mereixia i que sense adonar-nos varen esdevenir una manera lúdica i significativament enriquidora d'implicar-hi tota la comunitat educativa.

Sistemàticament de manera setmanal, i en forma "d'esquitxos", se'ns ha proposat un repte on hi han tingut cabuda activitats diverses: endevinalles, paraules en desús, poesia, paraules misterioses, trivals lingüístics...que tots, petits i grans, n'hem sortit ben esquitats de valors positius: cooperació, cohesió, col.laboració...

El colofó, en va ésser el trivial lingüístic que ens va fer demostrar les nostres millors qualitats i habilitats.

De tot plegat vos en deixam cinc cèntims en imatges!

Mentrestant i ja que parlam d'això,

de reptes, vos en proposam un que de ben segur tots intentarem complir: gaudir al màxim de l'estiu! L'acceptau?

Nosaltres tornarem a ser-hi pel setembre amb noves quimeres i...

Amb la R :Paraula de cinc lletres....

Fins aviat per alguns i, per d'altres bona sort pel nou camí que emprendreu per setembre!

CE. MONTAURA

Des del CE. Montaura tancam una temporada plena d'èxits i superació, on tres dels nostre equips han fet campions de lliga. També aquest any l'Ajuntament de Mancor ens va demanar si volíem donar el "sus" a les festes de Sant Joan amb el pregó de festes. Un pregó viscut i amb una recopilació d'anècdotes i imatges històries del Club.

Infantils 2º Regional Grup B

Aleví SUB11 de 1r Regional grup A

Equip femení va guanyar la Supercopa F5

Pregó de Festes de Sant Joan 2024

Els equips Futbol 5 femení, els Alevins SUB 11 de 1r Regional i els Infantils 2º Regional Grup B del Club Esportiu Montaura van assistir a la Gran festa de campions de Mallorca organitzada per la Federació de futbol de les Illes Balears, on recolliren els trofeus de campions de la seva categoria.

EL RACÓ INFÚS

Avui, faves i faveres. Les faves són les llavors i les faveres són les plantes. El cultiu de les faves és conegut des de l'antiguitat. Aquesta és una de les primeres llegums que la humanitat començà a consumir per alimentar-se.

Les faves són tan antigues, tan antigues, que estan dins el nostre parlar diari. Tenim frases populars que tradicionalment repetim de forma invariable i de la qual en són part del vocabulari. Això es diu una parèmia. Segur que, només per dir-ne dues, escoltau sovint frases, o dites, com aquestes: "ses faves contades" o "treure ses faves de l'olla". Treure ses faves de l'olla, experimentar una gran millorança algú que ha estat malalt o que s'ha trobat en mala situació econòmica. Ses faves contades, quan alguna entitat feia votacions secretes ho feia amb faves; amb faves blanques per votar "sí" i faves negres per votar "no".

Sabent d'antuvi el número total es podia procedir al recompte i saber el resultat final de les votacions. Les faves també han format part de les narracions de les Rondalles d'en Jordi des Recó (pseudònim de Mossèn Antoni Maria Alcover Sureda). Just per dir-ne una: acudim a la rondalla titulada La Princesa Bella, que Mn. Alcover va recollir a Palma, Son Servera i Artà. És una història d'una princesa que perd el somriure, fet que preocupa als seus pares i a la Cort en general. Els metges aconsellen al rei que "tot aquell caberboni (no somriure) era sa tristor la que la se menjava, i que si la portaven a fer riure, tiraria es mal a sa paret i aviat trauria faves de l'olla. El rei apurat de tot, fa uns dictes.....". Els altres esdeveniments provocats per la jaia, el jovenet galanxó o la princesa protagonista els deixem per ara; si bé vós aconsellam que cerqueu aquesta rondalla per llegir-la i gaudir de les entremaliades aventures que protagonitzen els tres personatges esmentats.

El cultiu de les faves mai ha deixat de ser provocador de l'imaginari col·lectiu. Hi ha un conte d'origen anglès: "Jack i les faves màgiques", on un nin descobreix un món màgic, amb gegants i moltes riqueses. El fet és que són sembrades unes faves "màgiques", de les que sorgeix, immediatament, una descomunat trunyella que formen els troncs rígids de les faveres i per on el nin s'enfila. S'enfila, s'enfila fins al capcurucull, què és el lloc on gaudirà i sofrirà tot un seguit d'aventures, juntament amb el lector o lectora.

Molt emprat pels pares i mares per fer-nos menjar tot el que es posa al plat. Sobre tot, aquest darrer conte, ens permet parlar de les faves com un llegum. Un llegum que baldament no tenir les propietats màgiques que li atribueix el conte – i que probablement no arribeu al capcurucull ni tampoc resultareu cobert d'or i pedres precioses – sí que hem de dir que disposa de molts de beneficis saludables – tal qual les riqueses del conte - i que convé aprofitar. Està decretat que anualment el dia 10 de febrer és el Dia Mundial dels Llegums, per tant és un moment perfecte per fer festa i commemorar-ho amb un bon cuinat de faves ... o de ciurons, o de llenties, o de mongetes, etc.

Les faves són les llavors del fruit que en forma de beina té la favera (Vicia faba). Són d'una mida més o menys gran (segons la varietat) de color verd grogós que al sobre-madurar es tornen de color bronzejat. Tenen forma arronyonada. El que les subjecte és un teixit esponjós, d'aspecte feltrat, de color blanc. Es mantenen en fila dins la beina, on estan enganxades per medi d'un fil ("filum") de color blanquinós que després es torna negre - d'aspecte semblant a una pipella. Les llavors s'alternen a una o altra sutura de les dues valves que formen la beina fent un canvi de sentit de la seva forma arronyonada, per això la parèmia "es miren com les

faves, amb la cella girada”, referint-se a dues o més persones que no es toleren per les seves idees, pels seus gustos, etc...

Abans de continuar amb les faves, convé dedicar-nos a la planta. Té un tany fort i angulós que pot arribar fins el 1,6 metres d'alçària. Les arrels s'enfonsen fins a una profunditat similar a l'altura del tany. Igual que les altres fabàcies, els nòduls de les arrels tenen la propietat de fixar nitrogen a la terra, del què un 80% serà consumit per la planta, i el 20% restant quedarà fix a la terra. Aquest fet provocarà una millora de la fertilitat del terreny. Es pot afirmar que les faveres serveixen per millorar i enfortir la terra esgotada.

Ara les faves. La fava (*Vicia fava*) és un llegum molt fàcil de cultivar. Per aquest motiu és l'espècie tipus o de referència de la família “Fabaceae” com també ho són els pèsols, les llenties, els cigrons, les mongetes, les garroves, ... i així fins a 19.400 varietats. Són la tercera família amb més varietats vegetals de la Terra. De les moltes varietats de “fabaceae”, no totes són comestibles, si bé la majoria. Per tant, en podríem dir, que són uns inseparables companys en l'evolució del gènere humà. Es calcula que les faves conserven el poder germinatiu fins a sis anys posteriors a la seva collita.

La fava és originària d'Afganistan, Àsia occidental i rodalies de l'Himàlaia, on des de fa milers anys és conreada. Posteriorment el conreu es va estendre a tot el Món. A la conca mediterrània, a l'Edat Mitjana, era el llegum més consumit. Les Illes Balears (any 2000) figuren entre les regions espanyoles més productores d'aquest llegum.

Les faves es mengen verdes (les beines i els bessons) i seques. Quines són millors?. En general, aporten bona quantitat d'hidrats de carboni, proteïnes vegetals, fòsfor i magnesi; en quantitats més elevades si són seques.

Comparativa entre faves seques i faves tendres: contingut energètic (245 kcal/100 g. i 54 kcal/100 g.); proteïnes vegetals (26 g. i 4 g.); hidrats de carboni (55% i 10%); i fibra (32 g. i 8 g.). Pel contrari el greix és menor a les faves tendres (0,4 g./100 g.) que a les seques (2 g./100 g.). Qualsevol sigui el seu estat, també són una bona font de compostos polifenòlics, què de la seva activitat antioxidant ens proporcionarà elements protectors. Disposen de proteïnes i subministren quantitats moderades de ferro, de vitamines B (tiamina, riboflavina i àcid fòlic), i de folats (essencials de la síntesi de l'ADN i de la divisió cel·lular).

També potassi, magnesi, calci, manganès i coure. També, en petites quantitats, vitamines del grup E i C, beta-carotens i flavonoides. Tots ells són elements importants pel correcte desenvolupament i manteniment del sistema ossi, muscular i neurològic, sobretot per trametre els impulsos nerviosos. El seu contingut en fibra ajuda a protegir els intestins i la diabetis. Les faves poden ser feculentes degut a què produeixen una fermentació intestinal. Deixar-les en remull 24 hores, menjar-les pelades (fava pelada) o menjar-les a poc a poc, són trucs per evitar els gasos.

Es desaconsella menjar faves a dos grups de persones que les han de limitar o eliminar totalment: els al·lèrgics a les faves (que n'hi ha) i els que tenen problemes digestius per mor de la seva difícil digestió (sobretot si no es cuinen prou). Com recomanació general no n'han de menjar els nounats fins que siguin majors de 18 mesos (infants) i sempre en la justa mesura. També qui segueixi una dieta baixa en potassi tampoc n'ha de consumir.

Les faves tan màgiques com les del conte d'en Jack no ho són, al manco per a més de 400 milions de persones, que es calcula que en són al·lèrgiques. Les faves poden produir una

malaltia hereditària anomenada “favisme”. És una alteració genètica produïda per la seva excessiva ingesta i per la qual una proteïna anomenada “glucosa-6-fosfato deshidrogenasa” (G6PD) funciona a mig gas o, a vegades, no funciona. Aquesta proteïna és fonamental pels glòbuls vermells. Els glòbuls vermells són un poc “rarets”, no tenen nucli i això significa que no es poden reparar quan es fan malbé: no tenen instruccions ni eines per regenerar-se. Una vegada un glòbul vermell és tocat, és enfonsat.

Quan n'hi ha molts, comença un procés anomenat hemòlisi, per tant els glòbuls amb la G6PD alterada tenen més tendència a produir hemòlisi. Ara, i just ara, hauria de sonar la cançó d'en Juan Luís Guerra: “La bilirubina”. El dèficit de G6PD és una malaltia molt freqüent a àrees geogràfiques on les faves són un aliment molt recurrent i, com hem dit, freqüent. Aquestes àrees es troben al sud d'Europa, a l'Orient Pròxim i al sud d'Àsia. La deficiència de la G6PD és una malaltia hereditària lligada al cromosoma X i transmesa per les mares que porten una còpia del gen a un dels seus cromosomes X; els fills mascles seran els més afectats, mentre que les filles en seran portadores. Però com en moltes situacions de la vida, hi ha una altra cara de la moneda, en aquest cas favorable. La deficiència de G6PD és avantatjosa per lluitar contra la malària perquè el paràsit responsable d'aquesta malaltia utilitza els glòbuls vermells per a reproduir-se, i si estan “avariats” no ho pot fer. S'ha comprovat a Àfrica, on les persones portadores de l'alteració de la proteïna G6PD redueixen el risc de patir la malària severa entre un 46% i un 58%, depenent del país on s'ha fet l'estudi.

Fins la pròxima.
Domingo Llull

Cuina sana

Sense greix

Faves amb cuixot.

La forma més ràpida i senzilla de cuinar les faves. Admet variants i incorporacions com un ou fregit o escalfat, que aporta sucositat.

Donau-li el vostre punt!

Preparació: 20 minuts

Cocció: 20 minuts

Comensals: 4

Ingredients:

1 kg de faves tendres

1 manat de cebes t

endres o grells

200 g. de cuixot

Oli

Sal

Elaboració:

1. Esbessonar les faves
2. Tallam el manat de cebes tendres ben petit damunt una post de cuina.
3. Posam una pella al foc amb un bon rajolí d'oli
4. Incorporam les cebes tallades a la pella i les sofregim fins que siguin esblaimades.
5. Ara incorporam els bessons de faves. Tapam la pella i, a foc mig, deixam que cogui 10 minuts.
6. Passat aquest temps, incorporam el cuixot tallat en daus.
7. Continuem fregint 10 minuts més.
8. Comprovam la cuitor, l'assaonament i servim.

Per saber si les bajoques de les faves són de collita recent, han de ser cruixents i tenir un color verd lluent. Aquestes faves les podeu estovar fins a quatre dies a temperatura ambient (lloc sec i protegit del llum) i fins una setmana en el frigorífic.

Bon profit!!!

PER RECORDAR

DINAR ASSOCIACIÓ AMICS DE LA 3ª EDAT – 2004

Els amics de l'Associació de la 3ª Edat, sempre estaven disposats a realitzar activitats, aquest dia dinàrem al Casal de Cultura. Els bons cuiners varen preparar un arròs brut del que varen repetir tot el que volgueren.

De segon, bistecs torrats al foc de llenya, acompanyats d' amanida, i begudes a voler. De postre ensaimada de crema i gelat. Continuaren la festa amb música i ball amb el Duo Nilas.

Segurament les coneixereu a tots, en Pep Frontera "Vallaquet" que fa el darrer tast, i dóna el vist i plou de que l'arròs ja està a punt de servir; els qui duen s'olla, en Pep com ja he dit, el President Leonard "Pocovi", Francisca Arrom "Ramona" Guillem Amengual "Ropit".

Fotografia i comentaris: Gabriel Pocovi Pou; Pastora